

Kouluympäristö oppilaan sosiaalisten taitojen kehityksen tukena

Systemaattinen kirjallisuuskatsaus

Kasvatustieteen
kandidaatintutkielma

Laatijat:
Nella Heikkinen
Vilma Nevalainen

16.4.2024
Rauma

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Kasvatustieteen kandidaatin tutkielma

Tekijä(t): Nella Heikkinen ja Vilma Nevalainen

Otsikko: Kouluympäristö oppilaan sosiaalisten taitojen kehityksen tukena

Ohjaaja(t): KT, erikoistutkija Mikko Tiilikainen

Sivumäärä: 39 sivua + 5 liitesivua

Päivämäärä: 16.4.2024

Tämän tutkimuksen keskeisenä tarkoituksena on selvittää, miten kouluympäristö tukee oppilaan sosiaalisten taitojen kehitystä. Sosiaaliset taidot ovat olennainen osa oppilaiden hyvinvointia, kasvua ja kehitystä. Kouluympäristöllä onkin merkittävä rooli näiden taitojen kehittämisen ja tukemisessa monin eri tavoin oppituntien aikana sekä niiden ulkopuolella. Opettaja on avainasemassa oppilaan sosiaalisten taitojen kehittämisen koulumaailmassa.

Tutkimus toteutettiin systemaattisen kirjallisuuskatsauksen avulla. Ensimmäiseksi tutkimuskysymykseksi muotoilimme, miten hakukriteerimme täyttävät aineistot kuvaavat sosiaalisten taitojen kehittymistä kouluympäristössä. Toisena tutkimuskysymyksenä pohdimme sitä, miten näiden taitojen kehitys tai kehittymättömyys vaikuttaa oppilaan tulevaisuuteen.

Tulosten valossa sosiaalisten taitojen kehittymisen keskiössä ovat vuorovaikutustilanteet, sopivan oppimisympäristön luominen ja opettajien uskomukset. Näiden taitojen merkitys ulottuu kuitenkin pidemmälle: ne vaikuttavat oppilaiden akateemiseen menestykseen, työelämään, ihmissuhteisiin ja jopa taloudelliseen hyvinvointiin. Näin ollen sosiaalisten taitojen kehittäminen kouluympäristössä näyttäytyy keskeisenä osana oppilaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia ja menestystä. Opettajien rooli tässä prosessissa on merkittävä, korostaen heidän herkkyyttään oppilaiden tarpeille ja jatkuvan koulutuksen merkitystä. Sosiaalisten taitojen systemaattinen opettaminen, niiden integroiminen opetukseen ja kannustavan kouluympäristön luominen ovat keskeisiä tekijöitä oppilaiden menestyksen edistämisen sekä koulussa, että elämässä yleisesti.

Avainsanat: sosiaaliset taidot, sosiaalisten taitojen kehittyminen, sosioemotionaaliset taidot, kouluympäristö

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Teoreettisia näkökulmia	6
2.1	Kouluympäristö	6
2.2	Sosioemotionaaliset taidot	6
2.3	Sosiaaliset taidot	7
2.3.1	Sosiaalinen kompetenssi	8
2.3.2	Prososiaalinen käyttäytyminen	8
2.4	Sosiaalisten taitojen merkitys	9
2.5	Sosiaalisten taitojen kehittyminen	10
3	Tutkimusasetelma	11
3.1	Tutkimuskysymys ja tutkimuksen tavoite	11
3.2	Tutkimusmenetelmä	11
3.3	Tutkimuksen hakuprosessi	12
3.4	Tutkimusaineiston analyysi	16
3.5	Tutkimuksen eettiset periaatteet	17
4	Tulokset	18
4.1	Sosiaalisten taitojen kehittäminen kouluympäristössä	19
4.1.1	Koulun oppimisympäristöt	21
4.1.2	Vuorovaikutussuhteiden rakentaminen	25
4.1.3	Opettajan odotukset ja uskomukset	29
4.2	Sosiaaliset taidot lapsen tulevaisuuden ennustajana	31
5	Pohdinta	33
6	Lähteet	36
7	Liitteet	40
	Liite 1. Kriteerimme täyttävät aineistot ja niiden keskeiset tulokset	40

1 Johdanto

Sosiaaliset taidot ja niiden kehittäminen ovat tärkeitä oppilaiden kasvuun, oppimiseen ja hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä. Lisäksi näillä taidoilla on iso merkitys muutenkin elämässä selviytymiseen ja menestymiseen. On tärkeää tiedostaa, että kouluympäristöllä on huomattavan iso rooli oppilaiden kokonaisvaltaisen kehityksen tukemisessa, mihin sisältyy merkittävästi myös näiden sosiaalisten taitojen kehittymisen tukeminen. (Schonert-Reicht, 2017.) Esimerkiksi Coelho ja Sousa (2018) ovat pystyneet osoittamaan tutkimuksessaan, että opettajilla on kouluympäristössä tärkeä, jopa korvaamaton, tehtävä sosiaalisten sekä emotionaalisten taitojen opettamisessa ja tukemisessa. Tämä tulisikin kaikkien opetustyötä opiskelevien ja tekevien tiedostaa.

Tämän aihepiirin sekä siitä tehdyn tutkimustiedon tarkastelu on erittäin tärkeä sekä ajankohtainen asia, koska lasten ja nuorten tunne-elämän ja käyttäytymisen lisääntyneistä haasteista on uutisoitu ja keskusteltu yhteiskunnassamme paljon. Entistä nuorempien koululaisten lisääntynyt digitaalinen ruutuaika sekä tästä johtuvalla sosiaalisten vuorovaikutustilanteiden vähentymisellä on yhteys lasten käyttäytymisen oireiluun, kuten impulsiivisuuteen ja aggressiiviseen käyttäytymiseen (THL, 2021). Ilman sosiaalisia tilanteita lasten sosiaalisten taitojen kehittyminen ei ole mahdollista ja niiden puutteellisuudella on kauaskantoisia vaikutuksia yhteiskuntaamme, sillä kehittymättömät sosiaaliset taidot heijastelevat kautta koko ihmisen elämän ja niillä on suuri vaikutus ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin. Lapsuus luo tärkeän pohjan ihmisen tulevaisuudelle, joten lapsuuden aikana on hyvin tärkeää mahdollistaa niin sosiaalisten kuin emotionaalistenkin taitojen harjoittelu. Tämä on todistettu myös tutkimusten kautta, sillä jo varhaiset kokemukset toimivat perustana lapsen kehitykselle sekä tulevaisuudelle ja ne muotouttavat lapsen ymmärrystä niistä keinoista, joilla ihminen selviytyy sosiaalisissa ympäristöissä (Fenning, Baker & Juvonen, 2011).

Kouluympäristö tarjoaa oppilaalle mahdollisuuden oppia sosiaalisia taitoja jatkuvassa vuorovaikutuksessa esimerkiksi vertaissuhteiden ja opettaja-oppilas -suhteiden kautta. Tämän kaltainen sosiaalisille tilanteille ja vuorovaikutukselle altistuminen voi tapahtua joko tarkoituksenmukaisesti tai tahattomasti. Oppitunneilla sosiaalisia taitoja on mahdollisuus harjoitella suunnitelmallisesti opettajan johdolla, kun taas välituntisin oppilas huomaamattaan

kehittää näitä taitoja eteenpäin erilaisissa vuorovaikutustilanteissa vertaistensa kanssa. On tärkeää, että opettajat tiedostavat ja korostavat opetustyössä ihmissuhteiden suuren merkityksen, sillä niiden avulla mahdollistuu oppilaiden sosiaalinen osallisuus, joka taas kehittää heidän sosiaalisia taitojaan eteenpäin (McGuire & Meadan, 2022). Tämän lisäksi huomioitavaa kuitenkin on myös se, että oppilaat kokevat useita erilaisia ja kehityksen kannalta merkittäviä ihmissuhteita moninaisissa eri ympäristöissä niin kotona kuin koulussakin, joissa näitä sosiaalisia taitoja on mahdollisuus edistää.

Tässä tutkimuksessa tarkoituksenamme on tarkastella systemaattisen kirjallisuuskatsauksen avulla oppilaan sosiaalisten taitojen kehittymistä ja niiden merkitystä ennustettaessa heidän menestystään elämän eri osa-alueilla. Esiin nousee vahvasti koulun merkitys ja tutkimuksessa keskitymmekin kouluympäristön rooliin oppilaiden sosiaalisten taitojen kehityksessä. Aiheemme valinta perustuu tarpeelliseksi kokemallemme syvälliselle ymmärrykselle siitä, miten kouluympäristöt voivat tehokkaasti tukea oppilaiden sosiaalisten taitojen kehitystä ja näin edistää oppimistuloksia sekä oppilaiden hyvinvointia koulu yhteisöissä. Selvittämme myös, miten sosiaalisten taitojen kehitys/kehittymättömyys näkyvät oppilaiden tulevaisuudessa. Jotta pystymme ymmärtämään sosiaalisten taitojen kehittymistä kouluympäristössä, on meidän huomioitava eri näkökulmat taitojen edistämisessä, joita ovat opettaja-oppilas -suhde, vertaissuhteet, luokkahuoneessa tapahtuva toiminta sekä opettajien omat uskomukset ja odotukset.

2 Teoreettisia näkökulmia

2.1 Kouluympäristö

Kaikki organisaatiot sijoittuvat tiettyyn ympäristöön ja organisaatiot selviytyvät vain niin kauan kuin ne ovat ympäristönsä kanssa yhteensopivia. Tässä kirjallisuuskatsauksessa käsite kouluympäristö määritellään ympäristöksi, jonka sisään sijoittuu siihen sopiva organisaatio eli tässä tapauksessa koulu. Kouluympäristö saa vaikutteita siitä yhteiskunnasta, johon koulu sijoittuu ja se toimii sosiaalisessa, taloudellisessa sekä kulttuurisessa kontekstissa. (Baydar & Levent, 2023.) Mikolan (2011) mukaan kouluympäristöllä voidaan myös tarkoittaa sosiaalista ympäristöä, jossa henkilö kehittää vuorovaikutus- ja ihmissuhteitaan. Kouluympäristö on monelle oppilaalle paikka, jossa he viettävät suurimman osan ajastaan sekä kokevat yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä osallisuutta. (Mikola, 2011.)

2.2 Sosioemotionaaliset taidot

Sosioemotionaalisia taitoja voidaan harjoitella ja nykypäivänä niiden oppimista on tutkittu paljon. Sosioemotionaalisten taitojen harjoittelulle on kehitetty oma terminsä, sosioemotionaalinen oppiminen ja englanninkielisissä tutkimuksissa sosioemotionaalista oppimista kuvataan termillä SEL (*social-emotional learning*). Sosioemotionaalinen oppiminen on laaja ja vaikeasti määriteltävä käsite, mutta tutkijat ovat korostaneet siihen lukeutuvan ihmisen henkisen sisun, empatian, sosiaaliset taidot ja kasvun mielentilan (*growth mindset*). Sen tarkoituksena koulussa on opettaa oppilaille vuorovaikutustaitoja ja tunteiden hallintaa, josta heille on merkittävästi hyötyä tulevaisuudessa. (Jones & Doolittle, 2017.) Suurin osa sosioemotionaalisesta oppimisesta tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden ihmisten kanssa, mitä pyritään luomaan kattavasti kouluympäristössä (Howard & Ferrari, 2022). Tässä systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa keskitymme nimenomaan sosioemotionaalisen oppimisen osa-alueeseen kuuluviin, sosiaalisiin taitoihin, ja sitä kautta sivutaan vuorovaikutuksen roolia sosiaalisten taitojen kehittämisessä. Tutkimuksessamme päädyimme tarkastelemaan vain sosiaalisia taitoja, sillä sosioemotionaaliset taidot ovat aiheena laaja ja

tutkimuksen tarkoitus on selvittää miten juuri sosiaaliset taidot kehittyvät ja miten niitä kehitetään kouluympäristössä.

Aikuisiän tunneäly juontaa juurensa varhaislapsuuden sosioemotionaalisesta kehityksestä, millä on oleellinen merkitys emotionaalisessa, sosiaalisessa ja kognitiivisessa kasvussa. Tunneherkkyys muodostaa puolestaan perustan muiden taitojen oppimiselle. Lapset oppivat tunnistamaan tunteita ja hallitsemaan niitä asianmukaisesti sekä sopivalla tavalla eriävissä sosiaalisissa tilanteissa. Heidän monipuoliset kokemuksensa vuorovaikutuksessa muiden kanssa auttavat heitä ymmärtämään tunteiden ilmaisemisen säännöt, niiden tunnistamisen ja säätelyn. (Alexe, 2019.)

2.3 Sosiaaliset taidot

Sosiaaliset vuorovaikutustaidot määritellään taidoiksi, jotka vaativat ihmiseltä kehittyntä viestintäkykyä toimia toisten ihmisten kanssa (Freeman, 2015). Näitä voidaan pitää tietynlaisina käyttäytymisen malleina, joita ihminen tarvitsee suorittaakseen sosiaalisen tehtävänsä loppuun asti. Tällaisia sosiaalisia tehtäviä voivat olla lapsilla esimerkiksi leikkiminen, ystävyysuhteen ylläpito, ryhmään liittyminen sekä keskusteleminen. (Gresham, 2016.)

Sosiaaliin taitoihin sisältyy yksilön kyky tunnistaa erilaisia sosiaalisia vihjeitä ja sen huomaaminen, miten oma sekä muiden käytös vaikuttaa toisiin ihmisiin. Lisäksi ihminen, joka omaa hyvät sosiaaliset taidot, pystyy pohtimaan sekä havainnoimaan sitä, miten muut ihmiset näkevät meidät. (Freeman, 2015.) Sosiaalisten vuorovaikutustaitojen ohella myös positiivinen sosiaalisen pätevyden tunne ja onnistuneet vuorovaikutussuhteet ovat lapsen kehityksen kannalta hyvin tärkeässä roolissa (Fenning, Baker & Juvonen, 2011).

Sosiaaliset taidot ovat jaettavissa kahteen osaan: vuorovaikutustaitoihin ja sisäisiin käyttäytymisen hallintataitoihin. Ilman kykyä hallita käyttäytymistä ei voi odottaa lasten kykenevän vuoronsa odottamiseen tai sääntöjen noudattamiseen, mikä vaikuttaa heidän mahdollisuuteensa sulautua osaksi ryhmää. Sisäiset sosiaaliset taidot ovat tiiviisti sidoksissa tunnetaitoihin, ja kyky säädellä omia tunteita edistää oman toimintansa hallitsemista. Lisäksi oman ja toisten tuntemusten ymmärtäminen ja ilmaiseminen ovat keskeisiä

vuorovaikutustaitoja, jotka vaikuttavat merkittävästi suhteiden rakentumiseen ja ylläpitämiseen muiden ihmisten kanssa. (Alexe, 2019.)

2.3.1 Sosiaalinen kompetenssi

Eri tieteenaloilla sosiaalisen kompetenssin käsitettä käytetään monin eri tavoin. Kyseinen käsite sekoitetaan kirjallisuudessa sekä tutkimuksissa helposti esimerkiksi sosiaalisten- tai sosioemotionaalisten taitojen määritelmiin. (Laaksonen, 2010.) Greshamin (2016) mukaan sosiaalinen kompetenssi lukeutuu sosiaalisten taitojen osa-alueeksi. Sosiaalisella kompetenssilla tarkoitetaan sitä, kuinka hyvin ihminen on suoriutunut hänelle annetuista sosiaalisista tehtävistä. Tätä arviota suorittavat ne ihmiset, jotka ovat mukana kyseisessä sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Näitä arviointejapahtuu jatkuvasti ja paikkana voi toimia esimerkiksi koti, koulu, harrastukset tai muut vastaavat yhteisöt. Sosiaaliseen kompetenssiin liittyy myös se, että sosiaalisesti kyvykäs henkilö pystyy suorittamaan aiemmin mainitun tehtävän sosiaalisesti hyväksyttävällä tavalla. (Gresham, 2016.)

2.3.2 Prososiaalinen käyttäytyminen

Prososiaalinen käyttäytyminen on toinen sosiaalisiin taitoihin lukeutuva alue. Tällä tarkoitetaan sosiaalista käyttäytymistä, jonka tarkoituksena on tuottaa muille hyötyä (Hyson & Taylor, 2011). Prososiaaliseen käyttäytymiseen sisällytetään esimerkiksi yhteistyö, asioiden jakaminen sekä itsehillintä. Tällaiset käyttäytymisen mallit ovat yhteydessä lapsilla vertaisten hyväksyntään. Lapsella on mahdollisuus harjoitella prososiaalista käyttäytymistään erilaisten oppimismahdollisuuksien avulla, joita hänelle avautuu monissa eri ympäristöissä. (Gresham, 2016.) Tutkimuksien mukaan jo varhaislapsuudessa lapset pystyvät tukemaan ja auttamaan muita ihmisiä heidän tarpeissaan, mikä taas viittaa siihen, että ihmisten auttamisen tarve ja taidot tulevat luonnostaan. (Dunfield, 2014.)

2.4 Sosiaalisten taitojen merkitys

Sosialisoituminen alkaa välittömästi syntymän jälkeen ja jatkuu koko yksilön elämän ajan, mutta suurin osa siihen vaikuttavista käyttäytymismalleista ilmenee jo varhaislapsuudessa. Varhaislapsuuden aikana kehittyy perusta sosiaalisille taidoille, kuten empatialle, ryhmätoimintaan osallistumiselle, avunannolle, vuorovaikutukselle muiden kanssa, neuvottelulle ja ongelmanratkaisulle. Nämä ovat tavoitteellisia ja erityisiä tapoja, joita lapset käyttävät täyttääkseen sosiaaliset tarpeensa. (Kılıç & Aytar, 2017.) Todisteet lapsen kehityksestä varhaisessa vaiheessa ovat saaneet tutkijat kiinnostumaan siitä, miten eri mekanismit vaikuttavat lapsen sosiaaliseen sopeutumiseen. Useat tutkimukset ovatkin yhdistäneet lapsen tunteiden tuntemisen tärkeäksi osaksi tiettyä sosiaalista käyttäytymistä, esimerkiksi lelujen jakamista, sekä lisännyt heidän sosiaalisten pätevyytensä tunnetta ja vertaishyväksyntää. (Fenning, Baker & Juvonen, 2011.)

Tunnetaidot ovat keskeisiä lapsen sosiaalisten taitojen kehittämisessä ja suhteiden muodostamisessa. Kyky ymmärtää ja hallita omia sekä muiden tunteita vaikuttaa suoraan lapsen kykyyn osallistua sosiaaliseen vuorovaikutukseen menestyksekkäästi ja auttaa sopeutumaan erilaisiin vastaantuleviin tilanteisiin. (Alexe, 2019.) Lisäksi tunnetaitojen hallinta auttaa ennaltaehkäisemään aggressiivista käyttäytymistä ja edistää maltillisempaa reagointia voimakkaisiin tunteisiin. Kyky ilmaista tunteita sanallisesti auttaa lapsia myös ymmärtämään paremmin toisten ihmisten tunteita ja edistää hyviä ihmissuhteita sekä konfliktien rauhanomaista ratkaisemista. (Nix ym., 2013)

Kun vanhemmat ja muut aikuiset huomioivat lapsen tunnetilat ja opettavat häntä ilmaisemaan tunteitaan terveellisellä tavalla, he auttavat lasta kehittymään tunneälykkääksi yksilöksi. Tunneälyllä on suuri vaikutus siihen, miten lapsi selviytyy sosiaalisissa tilanteissa ja kuinka hyvin hän pystyy ymmärtämään toisten ihmisten näkökulmia ja tarpeita. Tämä painotus tunnetaitojen kehittämiselle varhaislapsuudessa luo vankan perustan lapsen myöhempää kehitystä varten ja antaa hänelle valmiudet selviytyä haastavista tilanteista myös myöhemmin elämässä. (Alexe, 2019.) Eli tieto siitä, että varhaiset tunne- ja sosiaaliset taidot ennakoivat myöhäisempää menestystä monilla elämän osa-alueilla, voi olla arvokas apu lasten terveen kasvun tukemisessa aikuisuuteen asti (Jones, Greenberg & Crowley, 2015).

2.5 Sosiaalisten taitojen kehittyminen

Sosiaalinen kehitys lapsilla merkitsee kykyä olla monipuolisesti vuorovaikutuksessa muiden kanssa, sekä aikuisten että vertaistensa. Suhteessa aikuisiin lapset oppivat luottamaan ja kommunikoimaan heidän kanssaan sekä näkemään heidät tukena omassa tekemisessään, ajatuksissaan ja tunteissaan. Toisten lasten kanssa toimiessaan lapset taas kehittävät taitojaan ylläpitää ystävyysuhteita, auttaa ja kysyä apua sekä tunnistaa kuuluvansa ryhmään. Sosiaalinen kehitys vaatii sellaisten käytäntöjen omaksumista, jotka tekevät meistä kykenevämpiä toimimaan muiden kanssa ja saavuttamaan henkilökohtaiset tavoitteemme. Kaikki sosiaalinen toiminta on opittua käyttäytymistä, jota yhteiskunnassamme arvostetaan. Esimerkiksi tervehtiminen tai itsensä esittely tuntemattomille ihmisille koetaan kohteliaisuutena ja jopa tapana aloittaa hyvä vuorovaikuttaminen. (Alexe, 2019.)

Tunnekehitys keskittyy itsetuntemuksen rakentumiseen, kun lapset näkevät itsensä yksilöinä, jotka osaavat vastata, hyväksyä ja tulkita muiden reaktioita ja tunteuksia vuorovaikutuksessa. Lisäksi tunnekehityksen tavoitteena on vahvistaa lasten kykyä hallita omia tunnekokemuksiaan ja tunnistaa, ilmaista sekä ymmärtää omia ja toisten tunnetiloja sekä reaktioita asianmukaisesti. (Alexe, 2019.) Tunteiden kehittymisen taustalla vaikuttaa vahvasti lasten kyky nimetä omia sekä muiden tunteita, ymmärtää vaikeita tunteita sekä muiden näkökulmia. (Fenning, Baker & Juvonen, 2011). Lapsen kyky käyttää kieltä kuvailemaan omia sisäisiä tunnetilojaan ohjaa häntä adaptiiviseen tunteiden käsittelyyn sekä ehkäisemään häiriökäyttäytymistä. Lisäksi tunteiden sanoittaminen antaa lapselle mahdollisuuden asettautua muiden asemaan ja tätä kautta auttaa häntä ymmärtämään toisten tunteita paremmin. Tämä taas on yhteydessä rauhanomaiseen konfliktien hallintaan sekä toimiviin ihmissuhteisiin. (Nix ym., 2013.) Erityisesti alakouluikäisenä lapsen mieli, tunteiden käsittely ja itsetuntemuksen taidot kehittyvät tällä tavoin merkittävästi eteenpäin (Fenning, Baker & Juvonen, 2011).

3 Tutkimusasetelma

3.1 Tutkimuskysymys ja tutkimuksen tavoite

Tämän systemaattisen kirjallisuuskatsauksen tavoitteena oli selvittää, miten sosiaalisia taitoja kehitetään kouluympäristöissä rajaamamme aineiston perusteella. Tutkimme myös, miten näiden taitojen kehitys tai vastaavasti kehittymättömyys näkyy oppilaan tulevaisuutta ennustettaessa. Tämän tutkimuksen avulla pyrimme saamaan syvällisempää ymmärrystä siitä, miten suuressa osassa sosiaalisten taitojen kehittyminen on oppilaan elämässä ja erityisesti kouluympäristössä.

Tutkimuskysymyksiksi muotoilimme:

1. Miten aineistot, jotka vastaavat hakukriteerejämme, kuvaavat sosiaalisten taitojen kehittymistä kouluympäristössä?
2. Miten sosiaalisten taitojen kehitys/ kehittymättömyys näkyy oppilaan tulevaisuudessa?

3.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimuksen menetelmäksi valitsimme systemaattisen kirjallisuuskatsauksen. Systemaattisen kirjallisuuskatsauksen avulla on mahdollista kasata yhteen monipuolisesti nykypäiväistä tutkimustietoa ja saada kattava käsitys aiheesta. Menetelmän avulla voidaan selvittää myös tutkimusaiheeseen liittyvät trendit ja mahdolliset tutkimusaukot. Tämän avulla pystytään tunnistamaan parhaita käytäntöjä opettajien roolista sosiaalisten taitojen tukijana sekä tarjota tietoa, mitä aiheesta on tähän mennessä selvitetty.

Systemaattinen kirjallisuuskatsaus on tiivis yhteenveto tietyllä aihepiirillä tehdystä tutkimuksesta. Tutkija pyrkii lähestymään aihetta systemaattisesti ja objektiivisesti, nostaen tuloksien kannalta esiin tärkeitä sekä mielenkiintoisia tutkimuksia. (Salminen, 2011.) Systemaattisen kirjallisuuskatsauksen aikana tutkija tarkastelee laajaa tutkimusmateriaalia tiivistetyssä muodossa, pyrkien asettamaan oman tutkimuksensa niin historialliseen kuin

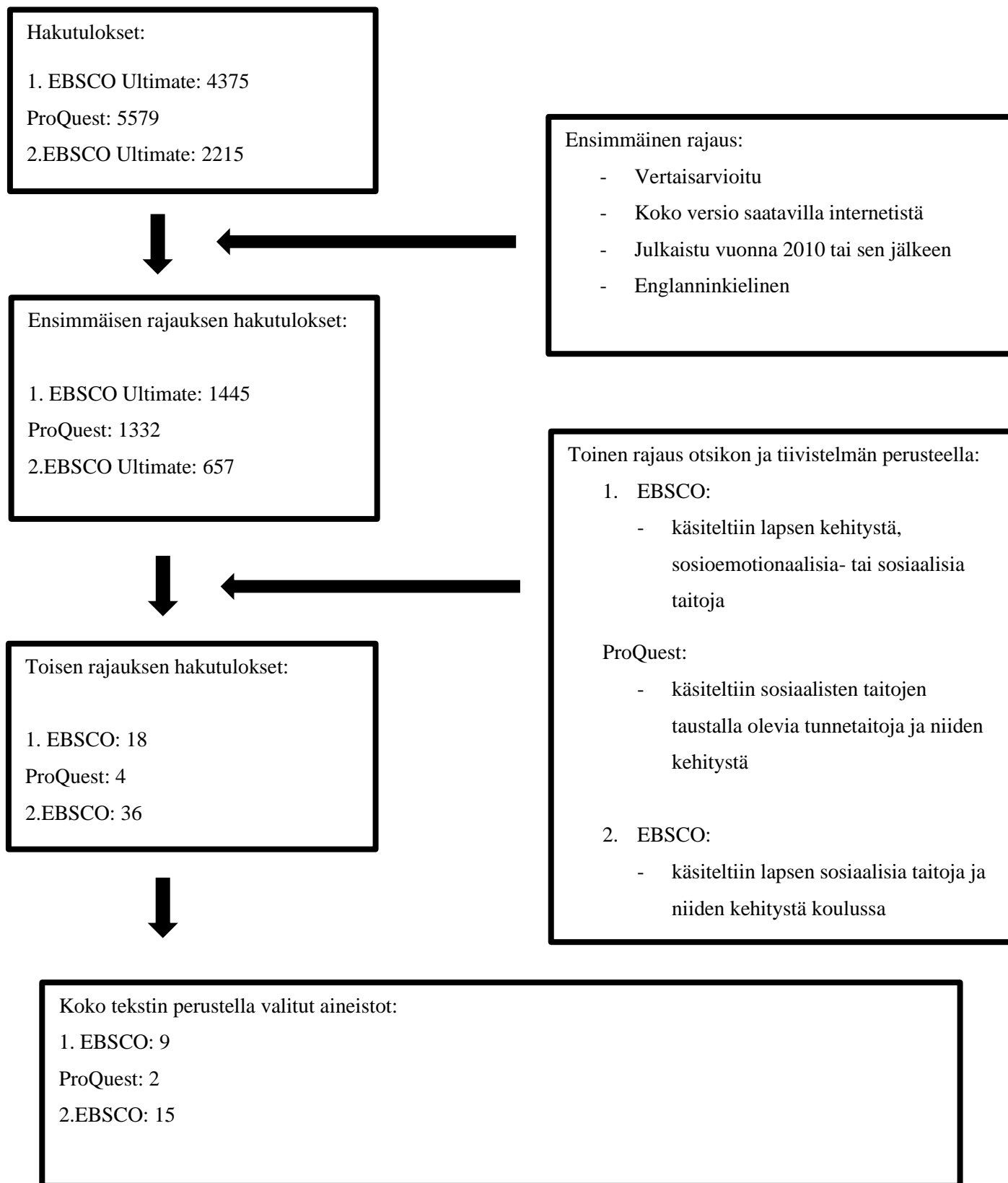
oman tieteenalansakin konseptiin. Samalla tutkijan on helpompi perustella tutkimuksensa merkittävyyttä. Systemaattisuus tarkoittaa, että kirjallisuuskatsaus seuraa huolellisesti vaihe vaiheelta etenevää ja etukäteen määriteltyä menettelytapaa eli protokollaa. (Vilka, 2023.) Tällä tavoin kyseinen tutkimusmenetelmä on helposti erotettavissa omaksi kokonaisuudeksi hyvin tarkan seulonnan takia. Jokainen tutkimus käydään seulonnassa huolellisesti läpi samalla noudattaen omalle kirjallisuuskatsaukselle asetettuja kriteerejä. Järjestelmällinen eteneminen luo kriteerejä tieteelliselle uskottavuudelle. Systemaattisen kirjallisuuskatsauksen tekemisessä on tärkeää vastata selkeään kysymykseen. Sen tarkoituksena on myös vähentää tutkimusten valintaan liittyviä harhoja, tarkastella tutkimuksen laatua ja tiivistää aikaisemmin kirjoitettuja tutkimuksia. (Salminen, 2011.)

3.3 Tutkimuksen hakuprosessi

Tutkimuksemme hakuprosessi eteni systemaattisesti noudattaen asettamiamme hakukriteerejä. Kriteereiksi asetimme sen, että aineistojen tuli olla vertaisarvioituja ja niistä tuli olla saatavilla koko versio internetissä. Lisäksi niiden tuli vastata hakusanoihimme, olla englanninkielisiä sekä julkaistu vuoden 2010 jälkeen. Ensimmäisen rajauksen jälkeen poissuljimme aineistot, jotka eivät käsitelleet ollenkaan sosiaalisia taitoja tai tunnetaitoja, vaikka tutkimuksessamme ei käsitellä tunnetaitoja tarkasti, ovat ne kuitenkin suuressa roolissa sosiaalisten taitojen kehittämisessä, joten päädyimme valitsemaan myös niitä aihealueemme perustaksi. Käytimme aineistojen haussa tietokantoja Educational Source Ultimate (EBSCO) ja ProQuest. ProQuestista haettaessa hakukone täydentää automaattisesti hakulausekkeen sanat termillä ”*noft*”. Tämä tarkoittaa sitä, että kyseisellä hakusanalla etsitään aineistoja tietokannasta vain otsikoiden, tiivistelmien ja avainsanojen mukaan (ProQuest, 2024).

Taulukko 1. Taulukossa kuvattuna eri tietokannat ja niihin suoritettut hakukomennot. Näkyvissä myös hakukriteerit, joiden avulla rajaukset suoritettu.

Tietokanta	Educational Source Ultimate (EBSCO)	ProQuest	Educational Source Ultimate (EBSCO)
Hakukomento	“Social skills in children”	noft(developing social skills in children) Aihetta rajattiin tarkemmin: noft(children & youth) AND noft(children) AND noft(social skills) AND noft(child development) AND noft(emotions) AND noft(social interactions)	“Social skills AND school AND classroom”
Ajanjakso	2010–2024	2010–2024	2010–2024
Kieli	Englanti	Englanti	Englanti
Saatavilla internetissä	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Vertaisarvioitu	Kyllä	Kyllä	Kyllä
Koko versio saatavilla	Kyllä	Kyllä	Kyllä

Kuvio 1. Kuvattuna tietokantoihin EBSCO ja ProQuest suoritettut hakukomennot. Ensimmäisessä rajauksessa aineistojen tuli olla vertaisarvioituja, englanninkielisiä, vuonna 2010 tai sen jälkeen julkaistuja ja niistä tuli löytyä koko versio internetistä. Toinen rajausta suoritettiin otsikon ja tiivistelmien perusteella, josta karsiutui aiheitamme koskemattomat aineistot. Kuviossa alla kuvattuna kriteerimme täyttävien ja siten tutkimukseemme käytettyjen aineistojen lukumäärä jokaisessa hakukannassa.

Valitsimme ensimmäiseksi hakukoneeksi Educational Source Ultimaten, koska se tarjoaa kattavan valikoiman luotettavia ja laajoja tutkimuksia sekä syvällisempää tietoa kasvatusalan eri näkökulmista ja aiheista. Lisäksi yliopiston kirjaston amanuenssi suositteli nimenomaan tämän tietokannan käyttämistä aihealueessamme. Educational Source Ultimate:ssa hakukomennoksi valikoitui *“social skills in children”*, joka tarjosi ensimmäisen haun jälkeen kirjautumatta sivustolle sisään 4375 tulosta. Rajasimme aineistoja vielä niin, että niistä löytyi koko versio internetissä ja ne olivat vertaisarvioituja, englanninkielisiä sekä vuonna 2010 tai sen jälkeen kirjoitettuja. Tämän toisen uudelleen rajatun haun jälkeen tuloksia löytyi yhteensä 1445. Näistä tuloksista valitsimme otsikon ja tiivistelmän perusteella aiheitamme vastaavat 18 aineistoa jatkotarkasteluun. Nämä valitut aineistot koskivat lapsen kehitystä, sosioemotionaalisia- tai sosiaalisia taitoja. Lukuprosessin jälkeen hylkäsimme yhdeksän aineistoa tutkimukseemme ulkopuolelle, koska ne eivät sisällöltään vastanneet kuitenkaan aiheeseemme. Viimeisen rajauksen jälkeen tutkimukseen valikoitui yhteensä yhdeksän aineistoa.

Toinen hakumme tehtiin hakukone ProQuest:iin, joka valittiin käytettäväksi tietokannaksi, koska se kattaa laajan valikoiman monitieteellisiä sisältöjä ja auttaa monipuolisen tarkastelunäkökulman saavuttamisessa. Tämä auttaa tarkastelemaan aihetta monesta näkökulmasta. ProQuest:issä aineistojen etsintä suoritettiin hakukomennolla *“noft(developing social skills in children)”*. Tämän haun tuloksena löytyi 5579 aineistoa. Toisen rajauksen kohdalla etsimme vertaisarvioituja aineistoja, joiden tuli löytyä kokonaisina versioina netistä. Tieteelliset aineistot olivat kirjoitettu vuoden 2010 jälkeen ja niiden tuli olla englanninkielisiä. Tämän rajauksen jälkeen tuloksena oli 1332 aineistoa. Kolmas ja viimeinen rajausta tehtiin otsikon ja tiivistelmän perusteella valitsemalla niistä aineistot, joiden otsikko viittasi erityisesti sosiaalisten taitojen taustalta oleviin tunnetaitoihin ja niiden kehittymiseen. Tämän rajauksen jälkeen tarkasteluun jäi neljä aineistoa, joista lukuprosessin jälkeen systemaattiseen kirjallisuuskatsaukseemme valikoitui näistä kaksi aineistoa. Ulkopuolelle jätetyt kaksi

aineistoa eivät täyttäneet kriteereitämme, koska ne eivät sisältäneet tietoa tunnetaidosta tai niiden kehittymisestä.

Lopulta tutkimuksessamme päädyttiin tekemään vielä kolmas haku, jotta aiempia aineistoja päästiin täydentämään erityisesti keskittyen koulun merkitykseen. Tämä hakuprosessi sijoittui ensimmäisenä käytettyyn hakukantaan eli Educational Source Ultimateen, josta saimme jo ensimmäisellä hakukerralla hyviä, monipuolisia ja laajoja kriteerimme täyttäviä aineistoja liittyen kasvatustieteisiin. Tällä tavoittelimme vielä täydentävää tai uutta tietoa erityisesti koulumaailmaan sijoittuvista sosiaalisista taidoista. Hakukomentona käytimme ”*social skills AND school AND classroom*” ja haun tuloksina kirjautumatta sivustolle löytyi yhteensä 2215 aineistoa. Ensimmäiseen rajaukseen sisältyi se, että versio oli löydettävissä kokonaisuutena internetistä, se oli vertaisarvioitu, englanninkielinen sekä aineisto oli julkaistu vuonna 2010 tai sen jälkeen. Aineistoja löytyi yhteensä 657, mutta näille hakutuloksille tehtiin vielä toinen rajaus niiden otsikon ja tiivistelmän perusteella. Valintaperusteemme keskittyivät lopulta sellaisiin aineistoihin, jotka koskivat lapsen sosiaalisia taitoja ja niiden kehitystä koulussa. Rajauksen perusteella tarkempaan lukuprosessiin päätyi 36 aineistoa, mutta tarkastelun jälkeen vain 15 aineistoa täytti sisällöllisesti hakukriteerimme.

3.4 Tutkimusaineiston analyysi

Hakuprosessin jälkeen lähdimme analysoimaan systemaattisesti rajattua aineistoamme. Aineiston läpikäynnin aikana etsimme vastauksia tutkimuskysymyksiimme ja tallensimme kriteerimme täyttävien aineistojen päätulokset erilliseen Word-tiedostoon yksi aineisto kerrallaan (ks. LIITE 1). Tuloksia tarkastellessamme huomasimme tiettyjen aihealueiden vastaavan tutkimuskysymyksiimme erityisen hyvin. Aihealueiksi nostimme ensimmäiseen tutkimuskysymykseemme vastatessa kolme osa-aluetta ja toiseen tutkimuskysymykseemme vastatessa kaksi. Tämän perusteella päätimme värikoodata tulokset niin, että tietty väri vastasi tiettyä aihealuetta. Tulosten värikoodauksen jälkeen huomasimme, että jotkin asiat toistuiivat eri väreissä, sillä aiheet ovat vahvasti kytköksissä toisiinsa. Värikoodauksen jälkeen yhdistimme kaikki samaa väriä vastaavat tiedot yhteen erilliseen tiedostoon, jotta tulosten analysointi olisi sujuvampaa. Näiden tekijöiden pohjalta lähdimme kasaamaan ja kokoamaan

tuloksia yhteen. Sijoitimme tuloksissa aiemmin mainitut päällekkäisyydet tulososioon kontekstin mukaisesti.

3.5 Tutkimuksen eettiset periaatteet

Tässä systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa pyrimme noudattamaan mahdollisimman tarkasti eettisiä sekä kestäviä periaatteita ja käytänteitä koko tutkimusprosessin ajan. Kyseessä olevia hyviä käytänteitä sekä tieteellisesti kunnollisia menettelytapoja noudattava tutkimus on tutkuseettisen neuvottelukunnan mukaisesti rehellinen ja huolellinen. Tutkimustyö on tehty huolellisesti ja se on esitetty, arvioitu sekä tallennettu perusteellisesti. Muiden tutkijoiden työ on huomioitu asiallisesti ja tutkimus on kirjoitettu tieteellisiä vaatimuksia noudattaen. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2009.)

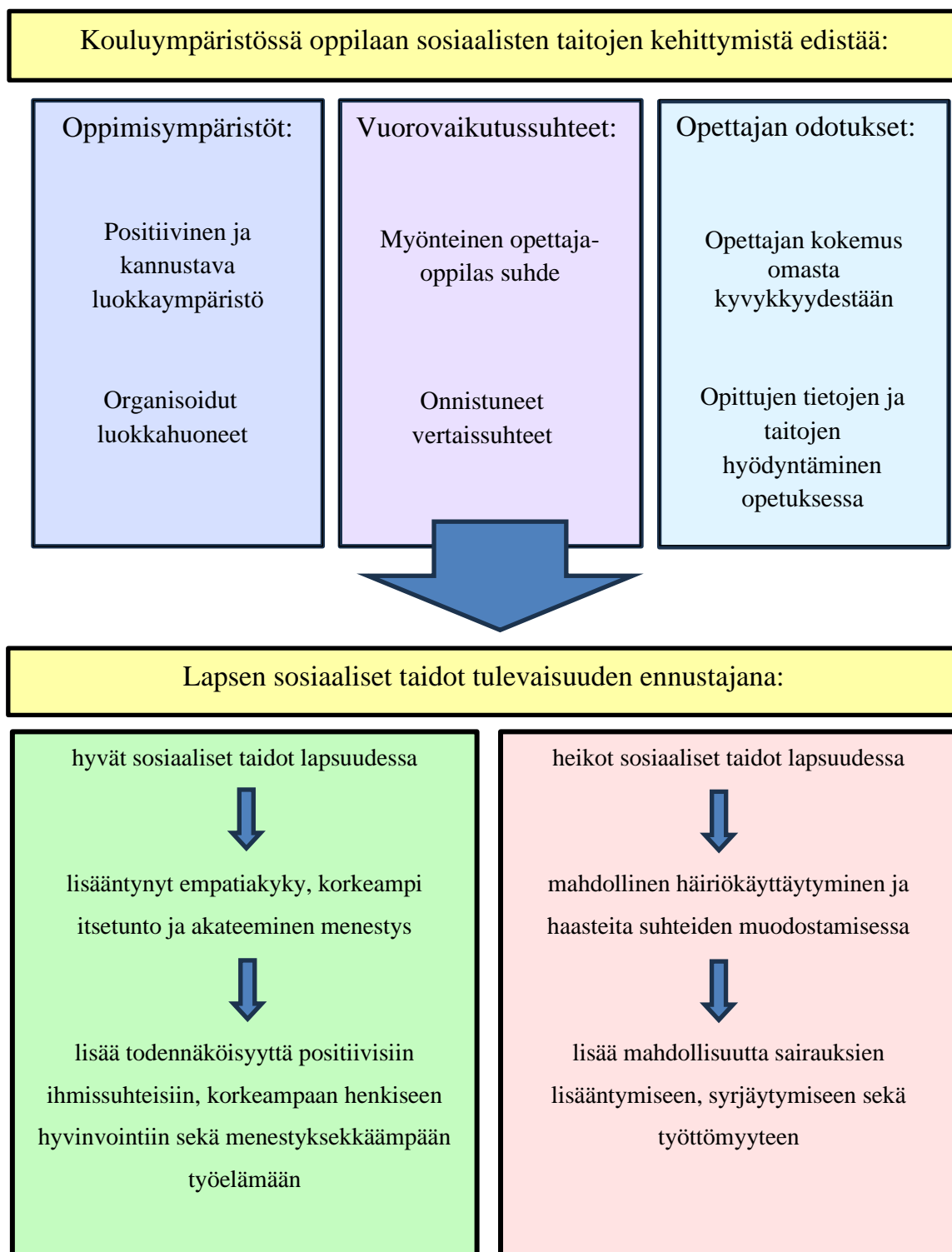
Tutkimuksessa esiintyvät lähteet ovat luotettavia sekä selkeästi rajattuja. Luotettavien lähteiden avulla olemme tutkineet aiheitamme perusteellisesti. Tutkimuksen aineisto on kirjoitettu omin sanoin tieteellisiä APA-lähdeviittauksia noudattaen eikä tekstiä ole plagioitu. Copyright oikeuksien takia tekstiä lainatessa tulee käyttää oikeanlaisia lähdemerkintöjä. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2009.)

Tutkimuksessamme esitetyt tulokset ovat vilpittömiä ja ne ovat esitetty rehellisinä, niitä yleistämättä tai parantelematta. Tällainen tulosten yleistäminen, parantelu ja kaunistelu on vilppiä sekä tiedeyhteisön johtamista harhaan (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara, 2009). Olemme tietoisia siitä, että omat ennakkomielipteemme voivat vaikuttaa siihen, miten haemme tietoa ja käsittelemme sitä. Tiedostamalla nämä asiat, pysymme objektiivisina tutkimustamme kohtaan.

Systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa kootaan yhteen suuri määrä tietoa erilaisista yksittäisistä tutkimuksista. Suuren tietomäärän kasaaminen voi olla haastavaa yhdelle henkilölle hänen pyrkiessään hahmottamaan aineiston kokonaiskuvaa (Vilka, 2023.) Tutkimuksen luotettavuutta lisää se, että tutkimuksellamme on kaksi tekijää, jonka kautta on mahdollista hakea laajemmin tietoa eri tietolähteistä sekä kerätä kokoon tietoa. On huomattava, että kandidaatin tutkielma on hyvin tiivis yhteenvedo, joten kaikki kerätty tieto ei mahdu mukaan tutkielmaamme.

4 Tulokset

Tässä luvussa on esitetty tutkimuksen keskeisiä päätuloksia. Luku 4.1 on jaoteltu kolmeen alalukuun; koulun oppimisympäristöt, suhteiden rakentaminen sekä opettajan odotukset ja uskomukset. Jaottelu on muodostettu rajattujen tutkimusten löydöksiä perusteella ja niistä on koottu keskeisimmät osa-alueet. Luvussa 4.2 puolestaan keskitytään oppilaan sosiaalisten taitojen kehittämisen tärkeyteen kouluikässä, heijastaen niiden vaikutuksia tulevaisuudessa menestymiseen.

Kuvio 2. Yhteenveto tutkimuksen päätuloksista keskittyy erityisesti positiivisten luokkahuoneiden, vahvojen ihmissuhteiden ja opettajien uskomusten rooliin oppilaiden sosiaalisten taitojen kehittämisessä ja niiden vaikutukseen oppilaiden tulevaisuuteen.

Kuvion 2 avulla esitämme tutkimuksemme tulokset tiiviisti tarjoten lukijalle kattavan katsauksen siitä, mitä tutkimuksemme käsittelee ja mitkä ovat tärkeimmät löydöksemme. Yläpuolella olevassa taulukossa on kolme pääkategoriaa, jotka kuvaavat kouluympäristön eri osa-alueita: oppimisympäristö, ihmissuhteet ja opettajan odotukset. Näiden alueiden vaikutus oppilaan kehitykseen on tärkeä huomioida koulun halutessa tukea oppilaiden positiivista kehittymistä. Tutkimustulokset osoittavat, että positiivisilla, kannustavilla ja hyvin organisoituneilla luokkahuoneilla on myönteinen vaikutus oppimisympäristöön, kun taas ihmissuhteiden rakentuminen vaikuttaa sekä opettajan että oppilaiden keskinäiseen vuorovaikutukseen. Kolmannessa kategoriassa tarkastelemme opettajien uskomuksia ja odotuksia, kuten opettajan uskoa omiin opetustaitoihinsa ja roolia mallina oppilaiden sosiaalisten taitojen kehittämisessä. Näiden kategorioiden alla nuoli osoittaa oppilaan sosiaalisten taitojen vaikutusta tulevaisuuteen. Vasemmalla puolella näytetään positiivisten sosiaalisten taitojen mahdollisia lyhyen ja pitkän aikavälin vaikutuksia, kun taas oikealla puolella näytetään mahdollisia vaikutuksia, jos nämä taidot ovat heikkoja.

4.1 Sosiaalisten taitojen kehittäminen kouluympäristössä

Opettajan rooli oppilaan tunne- sekä sosiaalisten taitojen tukijana sekä niiden kehittäjänä on tärkeä. Lasten kanssa toimiessa saattaa ilmetä monenlaisia tilanteita ja opettajan tehtävänä on toimia turvallisena aikuisena kouluympäristössä nopeasti muuttuvissa tilanteissa ja olla oppilaan tukena sekä näyttää omalla toiminnallaan esimerkkiä. Alexen (2019) mukaan opettajien reaktiot oppilaiden tunneilmaisuihin ovat avainasemassa tunteiden oppimisessa. Erilaiset tunteet, jotka tulevat esiin eri tilanteissa, auttavat oppilaita tunnistamaan ja ymmärtämään omia sekä toisten tunnetiloja. Aikuiset toimivat tässä esimerkkinä ja ohjaavat lapsia oppimaan, miten reagoida erilaisiin tunnetilanteisiin. Kun opettaja tai vanhemmat ilmaisevat tunteitaan ja hallitsevat niitä asianmukaisesti, lapset oppivat säätämään omia tunteitaan ja reagoimaan niihin sopivalla tavalla. Esimerkiksi ilmeiden ja äänensävyyn

tarkkailu voi auttaa lasta tunnistamaan toisen ilon tai surun, mikä edistää tunteiden ymmärtämistä ja tätä kautta sosiaalisten taitojen kehittymistä. (Alexe, 2019.)

Toisaalta opettajan tulisi huomioida oppilaiden tunnetilat ja kehitysvaiheet tunteiden säätelyn kontekstissa. Esimerkiksi viisivuotiaat lapset saattavat tarvita erilaista tukea ja ohjausta tunteidensa käsittelyyn verrattuna iältään vanhempiin lapsiin. Opettajien on tärkeää olla herkkiä oppilaiden tunneilmaisuille ja tarjota heille asianmukaista tukea ja ohjausta tarpeen mukaan. Oppilaan ja opettajan välinen vuorovaikutus luo pohjan oppilaan tunneälyn kehittymiselle ja vaikuttaa merkittävästi hänen kognitiiviseen ja sosiaaliseen kehitykseensä sekä lopuksi sosiaalisiin taitoihin. Siksi opettajien tulisi olla tietoisia oman käyttäytymisensä vaikutuksesta sosiaalisten taitojen kehitykseen ja pyrkiä tarjoamaan turvallinen ja kannustava oppimisympäristö oppilaille. (Thümmler, Engel & Bartz, 2022.)

Lapsen sosioemotionaalisten taitojen tukemisen on tutkittu olevan suoraan yhteydessä kouluvalmiuteen ja oppimisen tehokkuuteen (Nix ym., 2013). Opettajan ja oppilaan myönteiset vuorovaikutustilanteet edistävät oppilaan kouluvalmiutta ja koulussa pärjäämistä (Jones, Greenberg & Crowley, 2015). Sosioemotionaaliset taidot ovat tärkeässä roolissa lapsen käyttäytymisen sopeutumiseen siirryttäessä esiopetuksesta ensimmäiselle luokalle. (Nix ym., 2013.) Esikoulun- sekä luokanopettajan on tärkeää huomioida esiopetuksesta kouluun siirtymisen nivelvaihe puolin ja toisin, sillä erot alakoulun ja esiopetuksen välillä ovat kohtalaisen suuria. Nix:in ja kumppaneiden (2013) mukaan koulun alkuvuosina opettajan tehtävänä onkin painottaa oppilaille oppimisten tärkeyttä korostaen kuuntelun taitoja, ohjeiden noudattamista ja seuraamista sekä keskittymistä vaativiin kognitiivista toimintaa käsitteleviin tehtäviin. Nämä oppimista vahvistavat taidot ovat vahvasti yhteydessä sosiaalisiin taitoihin ja edistävät oppilaan kokemuksia koulusta sekä vertaisistaan. Tunteiden tukemisen ohella opettajan opetuksen laadun ja tuen on oltava kunnossa varsinkin alkuopetuksen aikana, sillä esimerkiksi alkulukutaidot edistävät lapsen tunteiden ymmärtämisen taitoa ja ongelmanratkaisukykyä ja ovat siten yhteydessä sosiaalisten taitojen kehittymiseen. (Nix ym., 2013.) Sosiaaliset ja emotionaaliset taidot ovat siis yhteydessä oppimiseen, ja oppiminen on yhteydessä sosiaalisiin sekä emotionaalisiin taitoihin.

4.1.1 Koulun oppimisympäristöt

Koulu ei ole vain paikka, missä tiedollinen sisältö siirretään opettajalta oppilaille, vaan se on myös sosiaalinen ympäristö, missä oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Yksinään oppilaat eivät saavuta täyttä potentiaaliaan; tehokas oppiminen tapahtuu pääasiassa yhteistyössä opettajien, vertaisten ja perheiden tukemana. (Ferreira, Martinsone & Tali, 2020.) Oppilaiden kokemukset koulumaailmassa muodostavat tärkeän oppimisympäristön, jolla voi olla suuri merkitys lasten kehityksen osa-alueisiin niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä. Kouluun siirtyessä lapsen kehitykseen vaikuttaa entistä enemmän perheen ulkopuoliset sosiaaliset vuorovaikutustilanteet, joista suurin osa tapahtuu kouluympäristössä. (Yan, Zhou & Ansari, 2016.)

Kouluympäristössä toteutetaan sosiaalista oppimista eri tavoin. Opetuksen toteutus on pitkälti riippuvainen koulun luonteesta sekä opettajista. Opettaja voi opettaa sosiaalisia taitoja mukauttamalla oppimisympäristöä siten, että taitojen harjoittelu on luonnollisinta. Tämä tapahtuu esimerkiksi kehittämällä luokan ilmapiiriä, jolloin jokainen oppilas saa itselleen turvallisen ympäristön harjoittaa monipuolisesti sosioemotionaalisia taitojaan. (Jones & Doolittle, 2017.) Oppimisympäristön lisäksi opettaja voi myös mukauttaa omia käytäntöjään ja vuorovaikutustaan oppilaille sopiviksi. On myös tärkeää tukea oppilaiden itsetuntemuksen kehitystä sekä kannustaa oppilaita omiin mielipiteisiin. Opettajan on muistettava mukauttaa opetustaan oppilaille sopivaksi oppilaantuntemuksen avulla. Oppilaantuntemus on huomioitava, sillä jokainen ihminen reagoi samoihin objektiivisiin tilanteisiin emotionaalisesti eri tavoin. Reagointi eri tilanteisiin riippuu ihmisen aiemmista kokemuksista ja henkilön omista mieltymyksistä. Opettajan onkin ensin tärkeää ymmärtää, että varhaiset taidot toimivat pohjana tuleville taidoille, jonka jälkeen hän pystyy ymmärtämään mitä tunteet ovat ja miltä ne näyttävät. Tämän jälkeen opettaja pystyy huomaamaan oppilaiden eriävät reaktiot samoihin tapahtumiin. (Jones & Doolittle, 2017.)

Yanin ja kumppaneiden (2020) tutkimuksessa tarkasteltiin 1364 vanhemman ja lapsen muodostamaa paria Yhdysvalloissa. Tulokset osoittivat, että lämpimässä ja positiivisessa luokkailmapiirissä oppilaat kehittivät sosiaalisia taitojaan ja kognitiivista suorituskyykyään paremmin. Bioekologisen teorian mukaan laadukkaat luokkahuonekokemukset tarjoavat arvokkaita mahdollisuuksia oppilaille kehittyä ja selviytyä vaikeista tilanteista.

Luokkahuoneen tunneilmasto, joka heijastaa ilmapiiriä ja toimintaa luokassa, on keskeinen tekijä lasten kehityksen kannalta. Positiivinen tunneilmasto ilmenee opettajien herkkyytenä lasten tarpeille, aktiivisena osallistumisena ja myönteisenä vuorovaikutuksena. Näiden tekijöiden yhdistelmä luo turvallisen ja kannustavan ympäristön, joka edistää lasten sosiaalisia taitoja ja emotionaalista kehitystä. Tämä tutkimus korostaa erityisesti koulun roolia oppimisen sekä sosiaalistumisen paikkana. Tutkijoiden mukaan koulupohjaisella tukemisella luokkahuoneiden kautta on mahdollisuus lieventää myös mahdollisesti kotona vallitsevia negatiivisia olosuhteita. Positiivinen emotionaalinen ilmapiiri luokassa voi lisätä lasten motivaatiota ja osallistumista, joka puolestaan edistää heidän sosiaalista kompetenssiaan ja kognitiivista suorituskyykyään. (Yan ym., 2016.)

Luokkahuoneessa opettajilla on monia erilaisia tapoja tarjota oppilaille oppimismahdollisuuksia. Oppilaiden kyky hyödyntää näitä mahdollisuuksia vaikuttaa siihen, miten he sopeutuvat luokkahuoneen käyttäytymisnormeihin, joka ovat yhteydessä heidän sosiaaliin taitoihinsa. Tämä sisältää heidän ponnistelunsa, huomionsa ja kykynsä hallita omia reaktioitaan. Vaikka koulun asettamat standardit saattavat suosia tiettyjä käyttäytymismalleja ja näkemyksiä siitä, mikä muodostaa "hyvän" koulutuksen, opettajat edelleen kannustavat oppilaita jatkamaan oppimista myös koulun ulkopuolella, esimerkiksi antamalla läksyjä. On todennäköistä, että oppilaiden sosiaaliset taidot ja siten käyttäytyminen vaikuttaa siihen, kuinka he hyödyntävät näitä oppimismahdollisuuksia. Tutkimukset viittaavat siihen, että oppilaat, joilla on vahvat sosiaaliset ja käyttäytymistaidot, menestyvät paremmin koulussa kuin muut. Opettajien erilainen menestys näiden taitojen opettamisessa saattaa johtua heidän ristiriitaisista näkemyksistään siitä, miten nämä taidot vaikuttavat oppilaiden akateemiseen kehitykseen ja tulevaan menestykseen koulun jälkeen monilla eri elämän osa-alueilla. (Jennings & DiPrete, 2010.)

Spritz, Sandberg ja Maher (2010) toteuttivat tutkimuksen, jossa tarkasteltiin tunneherkkyyden ja tunnetaitojen merkitystä lasten sosiaaliseen sopeutumiseen esiopetuksessa. Tutkimukseen osallistui 44 lasta Head Start-esikoulusta Yhdysvalloista. Tutkimuksessa käytettiin havainnointia luokkahuoneiden toiminnan ja opettajien käyttäytymisen seuraamiseen sekä opettajien arvioimia kyselylomakkeita lasten käytösongelmista ja tunne- sekä käyttäytymisosaamisesta. Tutkimuksen havainnot osoittivat, että vaikeudet tunteiden hallinnassa kouluympäristössä olivat yhteydessä haitalliseksi koettuihin sosiaalisiin seurauksiin, kuten syrjäytymiseen vertaisryhmästä ja sosiaaliseen eristäytymiseen luokassa.

Toisaalta adaptiiviset tunnetaidot olivat yhteydessä läheisempiin oppilas-opettaja -suhteisiin ja parempaan luokkahuoneen sopeutumiseen. (Spritz, Sandberg & Maher, 2010.)

Domitrovich ja kumppanit (2022) tutkivat, miten interventio ”*Facing History and Ourselves*” vaikuttaa kouluikäisten oppilaiden sosiaaliseen ja emotionaaliseen oppimiseen.

Tutkimuksessa käytettiin satunnaistettua kontrolloitua otosta, johon kuului 694 oppilasta alhaisten resurssien koulupiiristä. Näistä 437 oppilasta osallistui kyseiseen ohjelmaan ja 257 oppilasta toimi vertailuryhmänä. (Domitrovich, Harris, Syvertsen, Morgan, Jacobson, Cleveland, Moore, Greenberg, 2022.) Ohjelmaan osallistuneet oppilaat kuvasivat luokkahuoneensa ilmapiirin välittävämmäksi ja osallistavammaksi kuin ohjelmaan ei-osallistuneet oppilaat. He myös ilmoittivat korkeammista empatian ja prososiaalisen käyttäytymisen määristä sekä koulut raportoivat enemmän oppilaiden positiivista ihmissuhteista. Lisäksi ”*Facing History*”- ohjelman opiskelijat kokivat opettajien reagoinnin oppitunneilla parempana verrattuna vertailuryhmän opiskelijoihin. Tutkimustulokset osoittivat, että ohjelman tarjoama koulutus ja tuki edistivät opettajien kykyä luoda välittävämpiä sekä opiskelijakeskeisempiä luokkahuoneympäristöjä. Tämä sitoutti oppilaita tavalla, joka edisti heidän käsitystään omasta sosiaalisesta ja emotionaalisesta osaamisestaan. Opiskelijat, jotka osallistuivat ohjelmaan, ilmaisivat myös todennäköisemmin tarpeen keskustella sosiaalisista ja vaativista aiheista luokkahuoneessa. (Domitrovich ym., 2022.)

Puolestaan Coelhonin ja Sousanin (2018) tutkimuksessa tavoitteena oli arvioida yläkoulun sosiaalisen ja emotionaalisen oppimishjelmaa eli interventiota ”*Positive Attitude*”.

Tutkimuksessa selvitettiin ohjelman tehokkuutta kahdessa erilaisessa ympäristössä: koulupäivän aikana ja koulupäivän jälkeen. Tutkimukseen osallistui yhteensä 837 opiskelijaa, joista 246 toimi kontrolliryhmässä, 319 osallistui ohjelmaan iltapäivän jälkeen ja 272 osallistui ohjelmaan koulupäivän aikana. Tulokset osoittivat, että sosiaalista ja emotionaalista oppimista voidaan opettaa ja edistää kouluissa. Kuitenkin oppimisympäristöllä oli merkittävä vaikutus ohjelman tehokkuuteen. Coelho ja Sousa (2018) huomauttavat, että vaikka useimmat ohjelmat toteutetaan luokkahuoneessa, vain harvat tutkimukset ovat tarkastelleet luokkahuoneen vaikutusta tai ominaisuuksia. Tutkimus korosti myös ohjelman toteutusympäristön merkitystä sen tehokkuudelle. Parhaat tulokset saavutettiin koulupohjaisissa ohjelmissa, jotka oli integroitu osaksi päivittäistä opetussuunnitelmaa ja linkitetty muihin koulutoimintoihin. Iltapäiväohjelmat tarjosivat myös mahdollisuuksia taitojen kehittämiseen, mutta niiden vaikutus saattoi olla heikompi epäsäännöllisen

osallistumisen ja vähäisemmän sitoutumisen vuoksi. Tämä korostaa johdonmukaisen osallistumisen ja aktiivisen sitoutumisen merkitystä ohjelman tehokkuuden kannalta. (Coelho & Sousa, 2018.)

”*Facing History and Ourselves*” sekä ”*Positive Attitude*” -ohjelmat ovat molemmat tutkittuja sosiaalisen ja emotionaalisen oppimisen ohjelmia, jotka antavat merkittävää tietoa kouluympäristön vaikutuksesta oppilaiden sosiaaliseen kehitykseen. Molempien tutkimusten tulokset vahvistavat näiden ohjelmien roolin oppilaiden sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen tukemisessa. Esimerkiksi ”*Facing History and Ourselves*” -ohjelman osallistujat kokivat luokkahuoneen ilmapiirin välittävämmäksi ja osallistavammaksi, kun taas ”*Positive Attitude*” -ohjelman vaikutus ulottui erilaisiin ympäristöihin, kuten koulupäivän aikana ja koulupäivän jälkeen. ”*Facing History and Ourselves*” -ohjelma osoitti myös, että luokkaympäristöllä oli merkittävä vaikutus oppilaiden sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen kehittymiseen. Hyvin organisoidut luokkahuoneet tukivat opiskelijoiden akateemista suoriutumista, kun taas suuremmat luokkakoot olivat yhteydessä korkeampaan itsehillintään ja vastuullisempaan päätöksentekoon. Luokkakoon merkitys ohjelman tehokkuudelle oli myös selvä, sillä pienemmissä luokissa opiskelijat hyötyivät enemmän itsehillinnästä, kun taas suuremmissa luokissa sosiaalinen tietoisuus lisääntyi. Luokkakoolla ei puolestaan ollut Coelho ja Sousan (2018) ”*Positive Attitude*” -ohjelman mukaan vaikutusta sosiaalisten taitojen alkuperäiseen tasoon, vaan lähinnä ohjelman toteutukseen luokkahuoneessa. Tutkijat kokivat tärkeänä luokkaympäristön piirteiden seuraamisen, mikä auttaa opettajia ymmärtämään paremmin opiskelijoiden vahvuuksia, joka puolestaan lisää sosiaalisten suhteiden määrää. (Coelho & Sousa, 2018.)

Käsitellyt tutkimukset korostavat positiivista ja kannustavaa luokkaympäristöä, jossa opettajat luovat välittävämpää ja osallistavampaa ilmapiiriä, edistävät oppilaiden sosiaalista ja emotionaalista oppimista. Lisäksi organisoidut luokkahuoneet ja isommat luokkakoot ovat yhteydessä parempaan sosiaalisten taitojen kehittymiseen. Väitettä perusteltiin Coelho ja Sousan (2018) mukaan sillä, että kooltaan suuremmissa luokkahuoneissa sosiaalinen tietoisuus lisääntyi lisääntyneiden vuorovaikutustilanteiden myötä. Varmuutta ei kuitenkaan ole siitä, vaikuttaako luokkakoko ohjelman toteutumiseen vai sen seurauksiin. Tämän toteutumisympäristöllä on myös merkitystä, sillä ohjelman integroiminen osaksi päivittäistä opetussuunnitelmaa ja linkittäminen muihin koulutoimintoihin näyttää tuottavan parhaat tulokset sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen kehittämisessä. Tällaiset koulupohjaiset

ohjelmat tarjoavat kokonaisvaltaista tukea oppilaiden sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen kehittämiseksi.

4.1.2 Vuorovaikutussuhteiden rakentaminen

Opettajan rooli oppilaan kanssa käytävässä vuorovaikutuksessa on korvaamaton. Koulussa opettajat tarjoavat oppilaille lohdutusta ja auttavat heitä tuntemaan olonsa turvalliseksi. Näin ollen opettajasta tulee merkittävä henkilö oppilaalle. Nykyajan kehitys- ja kasvatustieteelliset tutkimukset ovat keskittyneet paljon siihen, kuinka paljon opettajat viettävät oppilaidensa kanssa aikaa ja miten se vaikuttaa oppilaiden hyvinvointiin sekä kehitykseen. Tutkimuksien avulla on todettu näyttöä siitä, että varsinkin varhaiskasvatuksen aikana opettajan ja oppilaan väliset suhteet vaikuttavat lapsen kouluvalmiuteen sekä sosioemotionaaliseen hyvinvointiin. (Szu-Yu ym., 2021.)

Luokkahuoneessa opettaja toimii oppilaidensa sosiaalisten sekä emotionaalisten taitojen oppimisen edellyttäjänä (Schonert-Reicht, 2017; Howard & Ferrari, 2022). On tärkeää huomata ero vanhempien ja opettajien käytösmallien välillä. Vanhemmat toimivat usein intuitiivisesti eivätkä aina tiedä mitkä toimintamallit ovat lapselle pedagogisesti hyödyllisimpinä. Esimerkiksi jotkin perheet uskovat, että lapsen palkitseminen herkuin ja erilaisin palkinnoin edistäisi hyvää käytöstä, mutta tutkimukset ovat kuitenkin vahvasti tätä vastaan. (Hyson & Taylor, 2011.) Puolestaan varhaiskasvatuksen ja peruskoulun opettajat käyttävät ammatillista osaamistaan tietoisesti suunnitellakseen vuorovaikutustilanteita. He pyrkivät tarjoamaan lapsille kannustavaa ja kehitystä tukevaa vuorovaikutusta. (Thümmler, Engel & Bartz, 2022.) Tämän takia opettajan omat lähestymistavat tukevat oppilaan sosiaalista kehitystä pedagogisesti vahvemmin.

Oppilaan myönteistä suhdetta opettajaansa ja vertaisiinsa edistää opettajan sosioemotionaalinen osaaminen (Nix ym., 2013). Opettajien on tärkeää hallita lasten tunnekehitykseen liittyvät psykologiset perusteet ja ymmärtää, kuinka laadukas opettaja-oppilas -vuorovaikutus vaikuttaa oppilaan kehitykseen niin sosiaalisesta kuin emotionaalisesta näkökulmasta (Thümmler ym., 2022). On myös tärkeää hahmottaa, mitkä varhaiset ominaisuudet ennustavat oppilaiden tulevaisuutta, jotta opettajat pystyvät mahdollisimman tehokkaasti tukemaan oppilaan kasvamista aikuiseksi (Jones, Greenberg & Crowley, 2015).

Opettajan sosioemotionaaliseen osaamiseen sisältyy tunteiden ilmaisu sekä ymmärrys, onnistuneet sosiaaliset ongelmanratkaisutaidot ja positiivinen sosiaalinen vuorovaikutus. (Nix ym., 2013.) Myönteisten opettaja-oppilas -suhteiden taustalla vaikuttaa vahvasti myös luottamus. McGuiren ja Meadanin (2022) haastattelututkimuksen mukaan kahdeksan opettajaa kahdeksastatoista opettajasta oli painottanut sitä, että opettajan ja oppilaan välisen luottamuksen rakentaminen on tärkeää, jotta pystytään muodostamaan turvallisia ja luottavaisia opettaja-oppilas -suhteita. (McGuire & Meadan, 2022.) Luottamusta lisää myös oppilaiden yksilöllisten erojen huomioiminen, opetusta on tärkeää eriyttää vastaamaan oppilaiden tarpeita (Szu-Yu, 2021). Yksilöllisten erojen huomioiminen liittyy myös opettajan uskomuksiin, jota käsitellään paremmin luvussa 4.1.3.

Vuorovaikutustilanteet opettajan ja oppilaan välillä kehittävät myönteistä opettaja-oppilas -suhdetta. Myönteiset vuorovaikutustilanteet oppilaan ja opettajan välillä ovat tärkeässä roolissa oppilaan sosiaalisten taitojen, emotionaalisen kehityksen ja oppimisen syventymisen kannalta. (Thümmeler ym., 2022; Schonert-Reicht, 2017; Szu-Yu 2021.) Myönteiset suhteet opettajaansa omaavat oppilaat tuntevat olonsa mukavaksi opettajiensa sekä vertaistensa kanssa, mikä taas edistää oppilaiden opiskelumotivaatiota ja sinnikkyyttä opetella haastavampiakin opintokokonaisuuksia. (Schonert-Reicht, 2017; Szu-Yu 2021.) Jotta opettaja-oppilas -suhde on onnistunut, vaatii se sekä oppilaalta sekä opettajalta suhteidenhallintataitoja. Kuten muissakin terveissä ja toimivissa suhteissa, opettaja-oppilas -suhteet vaativat selkeää kommunikointia, yhteistyötä, konfliktien ratkaisun taitoja ja kykyä osata pyytää apua. (Howard & Ferrari, 2022.)

Oppilaan suhteella omaan opettajaansa voi olla positiivisia tai negatiivisia vaikutuksia oppilaan tulevaisuuteen, sosiaalisiin taitoihin, käyttäytymiseen, tunne-elämään ja akateemiseen uraan (Szu-Yu ym., 2021). Myönteiset opettaja-oppilas -suhteet kehittävät oppilaiden sosiaalisia taitoja, jotka taas parantavat akateemista suoriutumista ja edistävät oppilaiden suhteita muihin vertaisiinsa (Schonert-Reicht, 2017). Opettaja-oppilas -suhteiden vaikutusta oppilaan tulevaisuuteen käsitellään lähemmin tulososion luvussa 4.2.

Szu-Yun ja kumppaneiden (2021) tutkimuksen mukaan opettajan ja oppilaan väliset suhteet voidaan jakaa kolmeen eri kategoriaan, joita ovat läheisyys, konfliktit ja riippuvuus. Suhteet, jotka kuuluvat läheisyys-kategoriaan tarkoittavat sitä, että opettajat antavat oppilaille emotionaalista turvaa, tukea käyttäytymisen hallintaan sekä luovat positiivisia luokka- ja

oppimisympäristöjä. Nämä taas auttavat lasta itsehillinnän kanssa, edistävät prososiaalista käyttäytymistä ja kannustavat lapsia oma-aloitteisuuteen sekä itseohjautuvuuteen. Toisin kuin läheisissä suhteissa, riippuvaisissa suhteissa oppilaat ovat riippuvaisia omista opettajistaan, mikä taas rajoittaa lapsen oma-aloitteisuutta ja osallistumista erilaisiin luokan aktiviteetteihin ilman opettajan läsnäoloa. Tällainen suhde vaikuttaa myös lapsen vertaissuhteiden rakentumiseen. (Szu-Yu ym., 2021.)

Konfliktisissa opettaja-oppilas -suhteissa oppilaan ja opettajan välinen vuorovaikutus on ristiriitaista ja oppilaat saattavat tuntea itsensä ahdistuneiksi, masentuneiksi sekä eristyneiksi. Tämä voi vaikuttaa oppilaiden käyttäytymiseen negatiivisella tavalla ja siitä seuraa opettaja-oppilas -suhteen välisen yhteyden puutos. Oppilas voi kokea, että hän ei saa opettajaltaan tarvitsemaansa tukea. Konfliktiset suhteet voivat rasittaa opettajaa, jolloin on vaarana, että opettaja turhautuu oppilaisiinsa. Turhautuminen lisää opettajien kokemaa stressiä, joka taas vaikuttaa opettajan kykyyn tukea lasta emotionaalisesti, sosiaalisesti sekä akateemisesti. Puutteellinen tuki taas on yhteydessä oppilaan kielteiseen asenteeseen koulunkäyntiä kohtaan, opiskelumotivaatioon ja luokkaan sopeutumiseen. (Szu-Yu ym., 2021.)

Opettajien omien sosioemotionaalisten taitojen ollessa heikot tai he kärsivät stressistä ja uupumuksesta, on heidän hyvin vaikeaa opettaa sosiaalisia ja emotionaalisia taitoja eteenpäin oppilaille (Jones & Doolittle, 2017). Tutkimuksien avulla on selvitetty, että opettajan kokema stressi ja uupumus peilautuvat oppilaisiin, jolloin stressaantuneilla opettajilla on enemmän stressaantuneita oppilaita (Schonert-Reicht, 2017). Tällaiset opettajat eivät pysty vastaamaan oppilaiden vaatimiin sosiaalisiin, emotionaalisiin ja koulunkäyntiin liittyviin tarpeisiin, mikä taas vaikuttaa negatiivisesti oppilaan akateemiseen pärjäämiseen sekä luokan ilmapiiriin (Szu-Yu ym., 2021).

Oppilaan suhde opettajaan on lapsen kehityksen kannalta tärkeä. Toinen lapsen kehityksen taustalla oleva vaikuttava tekijä on vertaissuhteet. Oppilaan suhteet vertaisiinsa ovat tärkeitä, sillä ne ovat yhteydessä lapsen sopeutumiseen tulevaan murrosikään ja tätä kautta aikuisuuteen. Vertaissuhteiden vähäisyys tai heikkous pitkällä aikavälillä voivat näkyä ongelmina kouluttautumisessa ja psykososiaalisissa toiminnoissa. Näiden suhteiden ollessa kunnossa, näkyy se monesti oppilaan sosiaalisessa käyttäytymisessä, muiden kanssa toimeen tulemisessa sekä sääntöjen noudattamisessa, jotka taas edistävät akateemista pärjäämistä. (Gresham, 2016.)

Vertaissuhteiden tärkeys on selvää mutta opettajalla tulisi olla tietoa siitä, miten vertaisvuorovaikutusta kehitetään ja mitkä tekijät auttavat ylläpitämään näitä rakennettuja suhteita. McGuiren ja Meadanin (2022) haastattelututkimuksessa haastateltiin 18 opettajaa sosiaalisesta osallisuudesta. Haastattelijat kysyivät opettajilta, oliko kyseinen termi heille tuttu. Jokainen haastateltavista opettajista oli sitä mieltä, että sosiaalinen osallisuus liittyy ihmissuhteisiin ja oppilaan osallistumiseen. Opettajat olivat sitä mieltä, että sosiaalisen osallisuuden toteuttaminen luokassa edistää oppilaille tärkeitä ihmissuhteita ja auttaa luomaan yhteyttä oppilaaseen. (McGuire & Meadan, 2022.)

Sosiaalista osallisuutta ja tätä kautta oppilaiden vertaissuhteiden kehittämistä voidaan ylläpitää opettajan toimesta esimerkiksi järjestämällä erilaisia sosiaalisia aktiviteettejä. Näitä aktiviteettejä ovat välitunnit, luokkahuonekeskustelut, urheilu, aamupiirit ja matemaattiset sekä liikunnalliset pelit. Opettaja voi myös kutsua luokkaansa perheeksi ja huomioida oppilaidensa vahvuuksia. Tällöin oppilaalle tulee arvostettu olo ja vuorovaikutuksesta tulee myönteistä. Oppilaat, joilla oli häiriökäyttäytymistä, pystyivät kehittämään sosiaalista osallisuuttaan siten, että opettaja loi oppilaille rauhallisempia pienryhmiä, joita kutsuttiin lounasryhmiksi. (McGuire & Meadan, 2022.)

Yan, Zhou ja Ansari (2016) tutkivat tutkimuksessaan “Maternal Depression and Children’s Cognitive and SocioEmotional Development at First Grade: The Moderating Role of Classroom Emotional Climate” äidin masennusoireiden vaikutusta lapsen akateemiseen pärjäämiseen, sosiaalisiin vuorovaikutustilanteisiin ja vertaissuhteiden muodostamiseen. Tulosten perusteella huomattiin, että äitien masennusoireet vaikuttivat negatiivisesti lapsen sosiaaliseen kehitykseen, vertaissuhteisiin ja akateemiseen uraan. Tulosten perusteella kuitenkin selvitettiin, että opettaja pystyy omalla opetuksellaan sekä vuorovaikutuksellaan vaikuttamaan masentuneiden äitien lasten kehitykseen. Opettajan lämmin vuorovaikutus antoi oppilaille positiivisia kokemuksia ja mahdollisuuden selviytyä äidin masennuksen tuottamista haasteista. (Yan, Zhou & Ansari, 2016.) Useiden erilaisten tutkimusten perusteella voidaan siis todeta, että positiivisten opettaja-oppilas -suhteiden sekä vertaissuhteiden rakentuminen on lapsen kehityksen kannalta merkittävää.

4.1.3 Opettajan odotukset ja uskomukset

Schonert-Reichtin (2017) mukaan opettajien uskomukset, kuten käsitykset omasta opetustehokkuudestaan ja saatavilla olevasta tuesta, vaikuttavat suuresti siihen, miten tarkasti he toteuttavat sosioemotionaalisen oppimisen (SEL) ohjelmia luokkahuoneessa. Tämä korostaa opettajien ymmärryksen merkitystä oppilaidensa sosiaalisen, emotionaalisen ja kognitiivisen kehityksen suhteen, jotta he voivat suunnitella opetustaan tavalla, joka tukee näitä näkökohtia ja parantaa oppilaiden akateemisia tuloksia. Lisäksi raportit painottivat, että opettajaopiskelijoiden tulisi omaksua monipuolinen käsitys sosioemotionaalisen oppimisen aihepiireistä, kuten lasten kehityksestä, opettaja-oppilas -suhteista ja oppimisympäristön merkityksestä. Esimerkiksi vuonna 2005 National Council for Accreditation of Teacher Education (NCATE) selvitti kyseistä aihetta lähettämällä kyselyn 595 NCATE- hyväksytylle laitokselle. Tulokset osoittivat, että 90 prosenttia vastanneista laitoksista edellytti opettajakandidaateilta vähintään yhden kurssin lapsen tai nuoren kehityksestä. (Schonert-Reicht, 2017.)

Toisen tutkimuksien mukaan opettajat uskovat, että sosioemotionaalisia taitoja on tärkeää opettaa ja että niiden opettaminen on mahdollista. He eivät kuitenkaan aina tiedä parasta tapaa opettaa sosioemotionaalisia taitoja omassa luokkassaan. (Thümmeler, Engel & Bartz, 2022.) Koulutuksen puutteellisuus voi suistaa opettajan negatiivisen vuorovaikutuksen kierteeseen, josta on vaikeaa päästä pois (Szu-Yu, 2021). Jatkuva kouluttautuminen auttaa opettajia päivittämään tietojaan ja taitojaan lasten sosioemotionaalisesta käyttäytymisestä sekä kehittää heidän omia luokanhallintataitojaan. Kouluttautumisen avulla opettajien varmuus omasta osaamisestaan lisääntyy, oppilaan kanssa tapahtuva vuorovaikutus paranee ja tätä kautta stressikin vähenee. (Thümmeler, Engel & Bartz, 2022; Szu-Yu ym., 2021.) Kouluttautuminen ja erilaiset valmennuskurssit auttavat opettajia toteuttamaan laadukkaita strategioita, joilla edistetään oppilaiden sosioemotionaalisia taitoja ja kehitystä. Näillä keinoilla oppilaiden haastavaa käytöstä pystytään mahdollisesti ennaltaehkäisemään. (Rakap ym., 2013.)

Opettajan odotukset ja näkemykset ovat merkittävässä roolissa luokkahuoneen ilmapiirin ja dynamiikan muodostumisessa ja oppilaiden kokemuksissa. Uskomukset omasta opetustehokkuudestaan ja kyvystään tukea oppilaiden sosiaalista ja emotionaalista kehitystä opettajana vaikuttavat siihen, miten he toteuttavat sosiaalista ja emotionaalista oppimista

(SEL) koulussa. Lisäksi opettajien ymmärrys oppilaiden sosiaalisesta, emotionaalisesta ja kognitiivisesta kehityksestä on keskeistä, jotta he voivat suunnitella ja toteuttaa oppimiskokemuksia, jotka tukevat oppilaiden pätevyyttä sekä henkilökohtaisella että akateemisella tasolla. Opettajien näkemys oppilaiden tarpeista ja niiden huomioimisesta hetkessä luo turvallisuudentunnetta ja edistää oppimista, kun taas tehtäväkeskeinen ja suosiva lähestymistapa voi vieraannuttaa oppilaita ja vaikeuttaa välittävien suhteiden muodostumista. (Walls, 2021.)

Pouloun (2017) tutkimuksessa keskityttiin opettajien käsityksiin heidän omasta tunneälykkyydestään sekä sen yhteyksiin opiskelijoiden sosiaalisten taitojen ja tunne- ja käytösongelmien välillä. Tulokset osoittivat, että opettajat, jotka pitivät itseään taitavina tunteiden huomioimisessa, näkivät oppilaansa sosiaalisesti taitavampina ja he raportoivat vähemmän havaitsevansa oppilaiden tunne- ja käytösongelmia. Erityisesti opettajien näkemykset omasta tunneälykkyydestään ennustivat oppilaiden tunne- ja käytösongelmia, erityisesti tilanteissa, joissa oppilailla oli vähän sosiaalisia taitoja. Oppilaat, joilla oli korkeammat arviot sopivista sosiaalisista taidoista, raportoivat vähemmän tunne- ja käytösongelmia, kun taas ne, joilla oli korkeammat arviot heikosta itsevarmuudesta, kokivat enemmän ongelmia näillä aloilla. (Poulou, 2017.)

Koulussa suunniteltaessa sosiaalisia ja emotionaalisia oppimisen ohjelmia tulisi kiinnittää enemmän huomiota oppilaiden yksilöllisiin ominaisuuksiin ja tarpeisiin, mikä varmistaa, että jokainen lapsi saa tarvitsemaansa tukea ja kannustusta matkallaan kohti menestyksestä tulevaisuutta (Coelho & Sousa, 2018; Howard & Ferrari, 2022). Tutkimukset osoittavat, että yksilöllinen oppilaan huomioiminen vähentää lasten häiriökäyttäytymistä ja helpottaa heidän sopeutumistaan kouluympäristöön. Näin ollen sosiaalisista taidoista johtuva häiriökäyttäytyminen on yksilöllistä ja siihen voi vaikuttaa monenlaiset taustatekijät. (Szu-Yu ym., 2021).

4.2 Sosiaaliset taidot lapsen tulevaisuuden ennustajana

Varhaislapsuuden aikana kehittyvillä sosiaalisilla ja emotionaalisilla taidoilla on laaja vaikutus elämän eri osa-alueilla. Rakap ja kollegat (2018) osoittavat, että terve sosioemotionaalinen kompetenssi, kuten itsetunto, itsevarmuus, sosiaalinen vuorovaikutus ja tunteiden hallinta, luovat vankan pohjan tulevalle menestykselle sekä akateemisella että sosioemotionaalisella tasolla. Tämä havainto on siirtänyt painopistettä juuri varhaislapsuuden sosioemotionaalisen kehityksen tukemiseen. (Rakap ym., 2018.) Esimerkiksi esikouluikäisillä lapsilla sosioemotionaalisten taitojen kehittyminen oli yhteydessä ennustettuun lukutaidon ja oppimisinnostuksen lisääntymiseen (Nix ym., 2013).

Lapsen elämässä voi kuitenkin olla heikentäviä tekijöitä, jotka vaikuttavat lapsen sosiaaliseen ja emotionaaliseen kehitykseen ja tätä kautta tulevaisuuteen negatiivisesti. Kotioloissa tällaisia tekijöitä voivat olla esimerkiksi vanhempien avioero, perheväkivalta, läheisen sairaus, laiminlyönti ja vanhempien alhainen tulotaso. Tällaiset stressiä aiheuttavat tekijät vaikuttavat lapsen sosiaalisiin taitoihin, joka voi näkyä lapsen häiriökäyttäytymisenä koulussa. Häiriökäyttäytyminen on kuitenkin riippuvainen yksilöstä itsestään mutta sen taustalla on yleensä näitä sosiaalisiin taitoihin vaikuttavia stressitekijöitä. (Szu-Yu ym., 2021.)

Alhaisen tulotason perheissä vanhemmat voivat tehdä useaa eri työtä, mikä tekee heistä ylikuormittuneita ja stressaantuneita. Tällaisissa perheissä kasvavat lapset voivat olla riskissä kohdata epäoikeudenmukaisia kurinpitomenetelmiä, altistua päihteiden väärinkäytölle, väkivallalle ja hyväksikäytölle. On mahdollista, että perheet eivät pysty tällöin vastaamaan lapsen tarpeisiin tai vuorovaikuttamaan lapsen ikätasoon sopivalla tavalla. Puutteellinen vuorovaikutus vanhempien kanssa ja aiemmin koetut traumat vaikuttavat suuresti lapsen sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen kehitykseen. Tällaisten lapsien on hankalaa oppia sellaisia taitoja, jotka edistävät heidän ikätasoonsa sopivia käyttäytymisen malleja, mikä taas vaikuttaa ihmissuhteiden muodostamiseen tulevaisuudessa. (Whitted, 2021.)

Hyvin kehittyneillä sosiaalisilla ja emotionaalisilla taidoilla on lyhyellä aikavälillä monia myönteisiä vaikutuksia. Tutkimukset ovat vahvistaneet, että lyhyellä aikavälillä nämä taidot korreloivat vähentyneiden käytösongelmien ja tunnehäiriöiden määränä. Oppilaat, joilla on kehittyneet sosiaaliset ja emotionaaliset taidot, ovat yleensä myös empaattisempia ja heidän

itsetuntonsa on parempi, mikä lisää osallistumista koulun ja luokkahuoneen toimintaan. (Greenberg ym., 2017.) Nixin ja kumppaneiden (2013) mukaan positiivinen vuorovaikutus luokassa edistää oppilaiden aktiivista osallistumista oppitunneilla, joka taas on yhteydessä positiivisesti heidän akateemiseen pärjäämiseensä.

Pidemmällä aikavälillä tutkimukset viittaavat siihen, että niillä ihmisillä, joilla on kehittyneemmät sosioemotionaaliset taidot, ovat todennäköisemmin menestyneitä niin perhe- kuin työelämässä. Heillä on suurempi mahdollisuus luoda miellyttäviä ihmissuhteita, menestyä työurallaan ja kokea parempaa henkistä hyvinvointia. Lisäksi hyvin kehittyneet sosiaaliset ja emotionaaliset taidot ennustavat myöhemmällä iällä suurempaa pätevyyttä korkeakouluun ja sitä kautta menestyksekkäämpään uraan sekä tulotasoon. (Greenberg ym., 2017.) On myös osoitettu, että sosioemotionaalisia taitoja, kuten ajattelua ja käyttäytymistä, voidaan opettaa koulussa oppilaille niin, että oppilaille on paremmat valmiudet edellä mainittuihin positiivisiin onnistumisiin elämässään. (Jones & Doolittle, 2017.) Voidaan siis todeta, että sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen kehittäminen varhaislapsuudesta lähtien voi edistää menestystä elämässä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.

Hyvien ihmissuhteiden perusta rakentuu sosiaalisten taitojen varaan. Sosiaalisten taitojen opettaminen on elintärkeää ennaltaehkäisevässä mielessä, sillä se vähentää myöhemmin ilmenevien sosiaalisten haasteiden riskiä. Näitä haasteita voivat olla esimerkiksi masennus, liikalihavuus, väkivalta, sosiaalinen ahdistuneisuus, yksinäisyys, häiriökäyttäytyminen ja alkoholismi, jotka voivat juontaa juurensa puutteellisista sosiaalisista taidoista. (Kılıç & Aytar, 2017, 186; Rakap ym., 2018.). Lapset, jotka osoittavat tällaista käytöstä ovat alttiimpia heikkoon akateemiseen uraan, väkivaltaan, päihteiden käyttöön, syrjäytymiseen, onnettomuuksiin, työttömyyteen, avioeroihin ja jopa ennenaikaiseen kuolemaan sekä mielenterveydenhäiriöihin. (Rakap ym., 2018.)

5 Pohdinta

Varhaislapsuuden sosiaalisilla ja emotionaalisilla taidoilla on suuri vaikutus elämän eri osa-alueisiin, ja niiden opettaminen vähentää myöhempiä sosiaalisia haasteita ja edistää oppilaiden menestystä sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä (Yan, Zhou & Ansari, 2016). Opettajien rooli oppilaan tunne- ja sosiaalisten taitojen tukemisessa on keskeinen, ja heidän reaktionsa oppilaiden tunneilmaisuihin vaikuttavat merkittävästi tunteiden oppimiseen, joka on yhteydessä sosiaaliseen kehitykseen (Alexe, 2019). Hyvin järjestetty ja kannustava luokkaympäristö tukee oppilaiden sosiaalista kasvua ja oppimista, ja opettajien ymmärrys oppilaiden yksilöllisistä tarpeista on avainasemassa oppilaiden hyvinvoinnin ja menestyksen kannalta (Coelho & Sousa, 2018; Thümmler, Engel & Bartz, 2022). Jatkuva kouluttautuminen ja yksilöllisten tarpeiden huomioiminen ovat siis tärkeitä oppimisen laadun parantamiseksi (Thümmler, Engel & Bartz, 2022; Szu-Yu ym., 2021). Tämä systemaattinen kirjallisuuskatsaus on tuonut laajasti tietoa siitä, millä eri keinoilla kouluympäristössä tuetaan oppilaan sosiaalisten taitojen kehittymistä ja nämä osa-alueet ovat yhdistetty yhteen katsaukseen.

Esiin nousi vahvasti se, että lasten sosiaalisten taitojen kehittymisen tukeminen kouluympäristössä edellyttää monipuolista lähestymistapaa, joka ottaa huomioon useita eri tekijöitä. Opettajien rooli tässä prosessissa on merkittävä, sillä lapsen ympärillä toimivat aikuiset ovat keskeisiä malleja lasten sosiaalisten taitojen kehittämisessä. Opettajien koulutus onkin tärkeää, jotta opettajat pystyvät tarjoamaan oppilaille riittävää tukea ja ohjausta sosiaalisten taitojen kehittämisessä (Domitrovich ym., 2022). Koulutuksessa tulisi siis käsitellä erilaisia pedagogisia menetelmiä ja materiaaleja, joita voidaan hyödyntää sosiaalisten taitojen opetuksessa. Lisäksi opettajien tulisi tiedostaa oma merkityksensä lasten kehityksen tukemisessa ja ymmärtää, miten heidän toimintansa ja vuorovaikutuksensa oppilaiden kanssa vaikuttavat sosiaalisten taitojen kehittymiseen (Alexe, 2019). Olisi myös hienoa selvittää, millainen vaikutus olisi, jos käännettäisiin tutkimuksen idea toisinpäin ja tutkittaisiin, sitä miten sosiaaliset taidot puolestaan vaikuttavat esimerkiksi opettaja-oppilas -suhteeseen.

On myös tärkeää tunnistaa, että lasten sosiaalisten taitojen kehitykseen vaikuttavat monet eri tekijät, kuten perheen tausta, tulotaso, ikä tai sukupuoli. Erilaisilla taustatekijöillä voi olla vaikutusta siihen, millaisia sosiaalisia taitoja lapset kehittävät ja miten näitä taitoja opetetaan

ja arvostetaan. (Whitted, 2021.) Siksi on tärkeää ottaa huomioon nämä erot ja tarjota lapsille yksilöllistä tukea heidän sosiaalisten taitojensa kehittymisessä (Szu-Yu, 2021). Löydetty tulokset lasten sosiaalisten taitojen kehittymisestä voivat vaikuttaa monin tavoin.

Havaitsimme tutkimuksessamme, että hyvät sosiaaliset taidot voivat edistää myönteisiä opettaja-oppilas -suhteita ja sitä kautta parantaa oppimisympäristöä ja oppimistuloksia. Toisaalta on tärkeää painottaa opettajien kykyä tunnistaa ja tukea niitä oppilaita, joilla on haasteita sosiaalisten taitojen kanssa. Tämä voi sisältää esimerkiksi tarjoamalla yksilöllistä tukea, luomalla turvallisen ja kannustavan oppimisympäristön sekä tarjoamalla mahdollisuuksia harjoitella ja kehittää sosiaalisia taitoja erilaisissa tilanteissa.

Toinen tärkeä näkökulma on opetussuunnitelma ja sen rooli lasten sosiaalisten taitojen kehittymisen tukemisessa. Opetussuunnitelma toimii perustana lasten sosiaalisten taitojen kehittämiseksi kouluympäristössä. Se ulottuu laajalle, määritellen koulun tavoitteet ja sisällöt, jotka tarjoavat puitteet oppilaiden sosiaalisten taitojen vahvistamiselle. Tämä ei rajoitu pelkästään varsinaisiin oppitunteihin, vaan opetussuunnitelma integroi sosiaalisten taitojen kehittämisen osaksi koulun arkea eri tavoin. Välitunnit ja ruokailuhetket ovat esimerkiksi tärkeitä paikkoja, joissa oppilailla on mahdollisuus harjoitella vuorovaikutusta ja ryhmässä toimimista. Koulun tulee tarjota oppilaille turvallinen ympäristö, jossa he voivat oppia tuntemaan toisensa, ratkomaan konflikteja ja kehittämään empatiakykyään. (Opetushallitus, 2014.)

Tutkimuksen aihetta voisi lähteä tutkimaan laajemmin ja monipuolisemmin. Tutkimusideaksi voisi asettaa esimerkiksi digitaalisuuden, joka on herättänyt nykyisessä yhteiskunnassamme paljon ristiriitaisia tunteita ja monesti se leimataankin automaattisesti huonoksi asiaksi. Digitaalisuus on mullistanut ihmisten arkea tällä vuosikymmenellä ja se muokkaa siten myös oppimista. Älylaitteilla on mahdollista tarjota lapsille valtava määrä tietoa ja viihdettä, mutta samalla näiden ajatellaan aiheuttavat tiettyjä haasteita sosiaalisille taidoille. Liiallinen ruutu-aika voi aiheuttaa lapsille vaikeuksia kehittää terveitä ihmissuhteita ja ymmärtää toisten tunteita. Taustalla tässä voivat olla esimerkiksi univaikeudet, jotka aiheuttavat tietyn rajan ylittäessä väsymystä ja kiukkuisuutta. Asian käänköpuoli on, että osalle lapsista esimerkiksi videopelit voivat olla jopa heidän päivänsä ainoa väline sosiaaliseen vuorovaikuttamiseen. Tämän avulla he voivat päästä harjoittelemaan vuorovaikuttamista ja luomaan parhaassa tapauksessa uusia ystävyys-suhteita. Haluamme kuitenkin korostaa, että digitaalisuus tuo mukanaan omia haasteitaan, mutta asia ei ole aina niin mustavalkoista, kuin monesti

yhteiskunnassamme sen ajatellaan olevan. On tärkeää tiedostaa digitaalisuuden haittavaikutukset, mutta kohtuullisuuden rajoissa se voi myös monipuolistaa lasten vuorovaikuttamista. Digitaalisen median kautta tapahtuva vuorovaikutus voi olla pintapuolisempaa ja vähemmän syvällistä kuin kasvokkain käytävä kommunikaatio. Opettajilla sekä vanhemmilla on keskeinen rooli tukiessa lapsen tervettä ja kohtuullista digitaalista käyttäytymistä ja kasvokkaisen vuorovaikutuksen välillä.

Olisi myös mielenkiintoista lähteä selvittämään, kuinka moniammatillinen yhteistyö ja kodin sekä koulun välinen yhteistyö muodostavat vahvan perustan lapsen sosiaalisten taitojen kehittymiselle. Erilaiset asiantuntijat, kuten opettajat, psykologit, terapeutit ja sosiaalityöntekijät, voivat yhdessä tarjota lapselle monipuolista ja yksilöllistä tukea hänen sosiaalisten taitojensa kehittymiseen. Esimerkiksi opettajat voivat havaita koulussa ilmeneviä haasteita ja työskennellä yhdessä psykologien ja muiden asiantuntijoiden kanssa tarjotakseen lapselle tarvittavaa tukea ja ohjausta. Samalla kodin ja koulun välinen yhteistyö on keskeistä lapsen sosiaalisten taitojen kehityksen tukena. Vanhemmat ovat ensiarvoisen tärkeitä lapsen sosiaalisen ympäristön luomisessa ja hänen sosiaalisten taitojensa vahvistamisessa. Hyvä yhteistyö opettajien ja vanhempien välillä, voi edesauttaa tunnistamaan lapsen vahvuuksia ja haasteita. Näin voidaan myös saada tärkeää tietoa siitä, millaista ohjausta ja tukea lapsen sosiaalisten taitojen kehittyminen tarvitsee niin koulussa kuin kotona. Kun eri toimijat työskentelevät yhdessä lapsen parhaaksi, voidaan paremmin vastata hänen yksilöllisiin tarpeisiinsa ja luoda tukiverkosto, joka edistää hänen sosiaalista ja tunne-elämän kehitystään.

Johtopäätöksenä toteamme, että halukriteeriemme mukaisissa aineistoissa korostetaan kouluympäristön ja opettajien tärkeää merkitystä lapsen sosiaalisten taitojen kehityksen tukemisessa. Tutkimukset vahvistavat, että opettajien herkkyys oppilaiden tunneilmaisuille ja yksilöllisten tarpeiden ymmärtäminen ovat olennaisia tekijöitä oppilaiden positiivisen kehityksen kannalta. Opettajien kouluttautuminen on tärkeää, jotta opettajat voivat vastata paremmin oppilaiden moninaisiin tarpeisiin ja parantaa oppimisen laatua. Sosiaalisten taitojen systemaattinen ja pitkäjänteinen opettaminen, näiden taitojen integroiminen osaksi opetussuunnitelmaa sekä hyvin järjestetty ja kannustava kouluympäristö ovat keskeisiä tekijöitä oppilaiden sosiaalisen kasvun ja oppimisen tukemisessa, mikä edistää heidän menestystään sekä koulussa että elämässä yleisesti.

6 Lähteet

Systemaattisessa kirjallisuuskatsauksessa tekemämme haun kriteerit täyttävät aineistot on merkitty *-merkillä.

*Alexe, L. E. (2019). Developing Socio-Emotional Skills at Low School Age. *New Trends in Psychology; Galati, 1*(1), 111–118.

Baydar, F. & Levent, A. F. (2023). Ethical Review of Teachers' Relations with the School Environment. *International Journal of Educational Research Review. 8*(4), 932–946.

*Coelho, V. A. & Sousa, V. (2018). Differential Effectiveness of a Middle School Social and Emotional Learning Program: Does Setting Matter? *Journal of Youth & Adolescence; 47*(9), 1978–1991.

*Domitrovich, C.E., Harris, A.R., Syvertsen, A.K., Morgan, N., Jacobson, L., Cleveland, M., Moore, J.E. & Greenberg, M.T. (2022). Promoting Social and Emotional Learning in Middle School: Intervention Effects of Facing History and Ourselves. *Journal of Youth & Adolescence; 51*(7), 1426–1441.

Dunfield, K. A. (2014). A construct divided: prosocial behavior as helping, sharing, and comforting subtypes. *Frontiers in Psychology; 5*(958), 1–13.

*Fenning, R., Baker, B. & Juvonen, J. (2011). Emotion Discourse, Social Cognition, and Social Skills in Children With and Without Developmental Delays. *Child Development; 82*(2), 717–731.

*Ferreira, M., Martinsone, B. & Tali, S. (2020). Promoting Sustainable Social Emotional Learning at School through Relationship-Centered Learning Environment, Teaching Methods and Formative Assessment. *Journal of Teacher Education for Sustainability; 22*(1), 21–36.

*Freeman, J. (2015). Developing social skills and relationships. *Reclaiming Children & Youth; 23*(4), 48–51.

*Greenberg, M., Domitrovich, C., Weissberg, R. & Durlak, J. (2017). Social and Emotional Learning as a Public Health Approach to Education. *Future of Children; 27*(1), 13–32.

- *Gresham, F. (2016). Social skills assessment and intervention for children & youth. *Cambridge Journal of Education*;46(3), 319–332.
- Hirsjärvi, S., Remes, P., Sajavaara, P. & Sinivuori, E. (2009). *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi.
- *Howard, K. A.S. & Ferrari, L. (2022). Social-Emotional learning and career development in elementary settings. *British Journal of Guidance & Counselling*;50(3), 371–385.
- *Hyson, M. & Taylor, J.L. (2011). Caring about Caring: What Adults Can Do To Promote Young Children’s Prosocial Skills. *YC: Young Children*;66(4), 74–83.
- *Jennings, J.L. & DiPrete, T.A. (2010). Teacher Effects on Social and Behavioral Skills in Early Elementary School. *Sociology of Education*; 83(2), 135–159.
- *Jones, S. & Doolittle, E. (2017). Social and emotional learning: introducing the issue. *Future of Children*;27(1), 3–11.
- *Jones, D., Greenberg, M. & Crowley, M. (2015). Early Social-Emotional Functioning and Public Health: The Relationship Between Kindergarten Social Competence and Future Wellness. *American Journal of Public Health*;105(11), 2283–2290.
- *Kılıç, K. M., & Aytar, F. A. G. (2017). The Effect of Social Skills Training on Social Skills in Early Childhood, the Relationship between Social Skills and Temperament. *Education & Science / Egitim ve Bilim*, 42(191), 185–204.
- Laaksonen, V. (2010). Lasten vuorovaikutustaidot tutkimuksen kohteena. Teoksessa *Prologi: Puheviestinnän Vuosikirja*, 6–24.
- *McGuire, S.N. & Meadan, H. (2022). General Educators’ Perceptions of Social Inclusion of Elementary Students With Emotional and Behavioral Disorders. *Behavioral Disorders*; 48(1), 16–28.
- Mikola, M. (2011). *Pedagogista rajankäyntiä koulussa: inklusioreitit ja yhdessä oppimisen edellytykset*. Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja. 13–304
- *Nix, R., Bierman, K., Domitrovich, C. & Sukhdeep G. (2013). Promoting Children’s Social-Emotional Skills in Preschool Can Enhance Academic and Behavioral Functioning in

Kindergarten: Findings From Head Start REDI. *Early Education & Development*;24(7), 1000–1019.

Opetushallitus (2014) Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

*Poulou, M.S. (2017). The Relation of Teachers' Emotional Intelligence and Students' Social Skills to Students' Emotional and Behavioral Difficulties: A Study of Preschool Teachers' Perceptions. *Early Education & Development*; 28(8), 996–1010.

ProQuest. (2.4.2024) *ProQuest platform. Search.*

<https://proquest.libguides.com/proquestplatform/search>

*Rakap, S., Balikci, S., Kalkan, S. & Aydin, B. (2018). Preschool Teachers' Use of Strategies to Support Social-Emotional Competence in Young Children. *International Journal of Early Childhood Special Education*;10(1), 11–24.

Salminen, A. (2011). *Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin.* Vaasan yliopiston julkaisuja; Opetusjulkaisuja 62. Julkisjohtaminen 4.

*Schonert-Reicht, K. A. (2017). Social and Emotional Learning and Teachers. *Future of Children*, 27(1), 137–155.

*Spritz, B.L., Sandberg, E.H., Maher, E. & Zajdel, R.T. (2010). Models of Emotion Skills and Social Competence in the Head Start Classroom. *Early Education & Development*;21(4), 494–516.

*Szu-Yu, C., Lindo, N., Blalock, S., Yosef, D., Smith, L. & Hurt-Avila, K. (2021). Teachers' Perceptions of Teacher-Child Relationships, Student Behavior, and Classroom Management. *Journal of Educational Research & Practice*; 11(1), 153–167.

Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. (19.3.2021). *Tutkimus: Lapsen ruutu-aika lisää keskittymisvaikeuksien ja ylivilkkauksen riskiä 5-vuotiailla.* <https://thl.fi/-/tutkimus-lapsen-ruutu-aika-lisaa-keskittymisvaikeuksien-ja-ylivilkkauksen-riskia-5-vuotiailla>

*Thümmler, R., Engel, E.-M., & Bartz, J. (2022). Strengthening emotional development and emotion regulation in childhood—As a key task in early childhood education. *International Journal of Environmental Research and Public Health*; 19(7), 1–12.

Vilkka, H. (2023). *Kirjallisuuskatsaus metodina, opinnäytetyön osana ja tekstilajina*. Helsinki: Art House.

*Walls, J. (2021). Tensions in care and control in the middle school classroom: Lessons for equitable social-emotional learning. *Middle School Journal*; 52(3), 25–34.

*Whitted, K.S. (2011). Understanding How Social and Emotional Skill Deficits Contribute to School Failure. *Preventing School Failure*; 55(1), 10–16.

*Yan, N., Zhou, N. & Ansari, A. (2016). Maternal Depression and Children's Cognitive and SocioEmotional Development at First Grade: The Moderating Role of Classroom Emotional Climate. *Journal of Child & Family Studies*; 25(4), 1247–1256.

7 Liitteet

Liite 1. Kriteerimme täyttävät aineistot ja niiden keskeiset tulokset

	Kirjoittaja(t), julkaisuvuosi, julkaisu	Artikkeli	Hakukone	Päätulokset
1.	Freeman, J. (2015) <i>Reclaiming Children & Youth;</i> 23(4). 48–51.	Developing social skills and relationships	EBSCO	Sosiaalinen vuorovaikuttaminen vaatii nuorilta monipuolisia taitoja. Näitä taitoja ovat esimerkiksi pienten sosiaalisten vihjeiden tulkitseminen ja käyttäytymisen havainnointi.
2.	Nix, R., Bierman, K., Domitrovich, C. & Sukhdeep G. (2013) <i>Early Education & Development;</i> 24(7). 1000– 1019.	Promoting Children’s Social-Emotional Skills in Preschool Can Enhance Academic and Behavioral Functioning in Kindergarten: Findings From Head Start REDI	EBSCO	Kehittynyt lukutaito liittyy huomattavan paljon tunteiden ymmärtämiseen ja pätevään sosiaalisen ongelmanratkaisun kasvuun.
3.	Rakap, S., Balikci, S., Kalkan, S. & Aydin, B. (2018) <i>International Journal of Early Childhood Special Education;</i> 10(1). 11–24.	Preschool Teachers’ Use of Strategies to Support Social- Emotional Competence in Young Children	EBSCO	Varhaislapsuudessa lapselle luodaan pohja aikuisuuden hyvinvoinnille, terveydelle ja oppimiselle. Terveen kognitiivisen kehityksen ohella terve sosioemotionaalinen kompetenssi varhaislapsuudessa luo vahvan pohjan opinnoissa pärjäämiselle sekä sosioemotionaaliselle hyvinvoinnille
4.	Jones, S. & Doolittle, E. (2017) <i>Future of Children;</i> 27(1). 3– 11.	Social and emotional learning: introducing the issue	EBSCO	Tutkimuksien mukaan sosiaalisella ja emotionaalisella oppimisella on yhteys tulevaisuuden menestykseen. Ajankohtaisessa keskustelussa on noussut sosiaalisemotionaalisten taitojen opettamisen tärkeys kouluissa.
5.	Greenberg, M., Domitrovich, C., Weissberg, R. & Durlak, J. (2017) <i>Future of Children;</i> 27(1). 13– 32.	Social and Emotional Learning as a Public Health Approach to Education	EBSCO	Sosiaalisen ja emotionaalisen oppimisen ohjelmien toteuttaminen koulussa on tärkeää ja tehokkaasti toteutettuina ne edistävät lasten itseluottamusta, kouluun osallistumista, vähentävät käytösongelmia, parantavat kokeiden tuloksia ja ehkäisevät käytösongelmilta. Myös koulun hyvä ilmapiiri edistää sosiaalisemotionaalista pätevyyttä.
6.	Kılıç, K. M, & Aytar, F. A. G. (2017)	The Effect of Social Skills Training on Social Skills in Early Childhood, the	EBSCO	Varhaislapsuudessa kehitetyt sosiaaliset taidot vaikuttavat merkittävästi lapsen myöhempään menestykseen ja hyvinvointiin.

	<i>Education & Science / Egitim ve Bilim; 42(191). 185–204.</i>	Relationship between Social Skills and Temperament.		Tutkimus osoittaa, että lapsen temperamentti ja varhainen interventio sosiaalisten taitojen kehittämisessä voivat vähentää myöhempien tunne- ja käytösongelmien riskiä.
7.	Jones, D., Greenberg, M. & Crowley, M. (2015) <i>American Journal of Public Health; 105(11). 2283–2290.</i>	Early Social-Emotional Functioning and Public Health: The Relationship Between Kindergarten Social Competence and Future Wellness	EBSCO	Heikot sosiaaliset taidot ovat yhteydessä kansanterveysongelmiin, kuten lihavuuteen ja päihteiden käytöstä aiheutuviin terveysongelmiin. Väkivaltainen käytös on myös yhteydessä sosiaalisten taitojen puutteeseen.
8.	Fenning, R., Baker, B. & Juvonen, J. (2011) <i>Child Development; 82(2). 717–731.</i>	Emotion Discourse, Social Cognition, and Social Skills in Children With and Without Developmental Delays	EBSCO	Sosiaalisen pätevyyden ilmaantuminen ja onnistuneiden vuorovaikutussuhteiden luominen kuuluvat lapsen kehityksen tärkeimpiin näkökohtiin.
9.	Alexe, L. E. (2019). <i>New Trends in Psychology; Galati, 1(1). 111–118.</i>	Developing Socio-Emotional Skills at Low School Age	ProQuest	Tunteet ovat keskeinen lapsen kehityksen osa, jotka vaikuttavat suhteiden luomiseen ja ylläpitoon. Aikuisten reaktiot lapsen tunteisiin ovat merkittäviä heidän tunnetaitojensa kehittymiselle. Varhainen sosiaalisten ja tunnetaitojen oppiminen on tärkeää lapsen myöhemmälle sosiaaliselle sopeutumiselle.
10.	Thümmler, R., Engel, E.-M., & Bartz, J. (2022). <i>International Journal of Environmental Research and Public Health; 19(7). 1–12.</i>	Strengthening Emotional Development and Emotion Regulation in Childhood—As a Key Task in Early Childhood Education	ProQuest	Vanhemmilla ja opettajilla on iso rooli lasten sosiaalisten ja tunnetaitojen kehittämisessä, erityisesti opettajien ammatillisen vuorovaikutuksen ja tuen merkitystä lapsen tunnekehityksessä. Tämä viittaa tarpeeseen panostaa lämpimään ryhmäilmapiiriin ja kehittää opettajien taitoja tunteiden säätelyn ohjaamisessa ja tukemisessa.
11.	Schonert-Reicht, K. A. (2017). <i>Future of Children, 27(1). 137–155.</i>	Social and Emotional Learning and Teachers	EBSCO	Opettajat ovat keskeisiä sosiaalisen ja emotionaalisen oppimisen (SEL) ohjelmissa, ja heidän hyvinvointinsa vaikuttaa oppilaisiin. Lämmin opettaja-oppilas -suhde edistää syvää oppimista, kun taas opettajien heikot sosiaaliset taidot voivat heijastua oppilaiden suorituskykyyn.
12.	Coelho, V. A. & Sousa, V. (2018) <i>Journal of Youth & Adolescence; 47(9). 1978–1991.</i>	Differential Effectiveness of a Middle School Social and Emotional Learning Program: Does Setting Matter?	EBSCO	Tutkimuksessa vertailtiin yläkoululaisten sosiaalisen ja emotionaalisen oppimisen ohjelman tehokkuutta eri ympäristöissä, ja havaittiin parempia tuloksia ohjelman toteutuksessa koulupäivän aikana itsetunnon, itsehillinnän ja sosiaalisen

				tietoisuuden osalta. Lisäksi tulokset korostavat, että luokkakoon ja yksilöllisten erojen lisäksi ohjelman vaikutus on merkittävämpi, kun se toteutetaan koulupäivän aikana.
13.	Howard, K. A.S. & Ferrari, L. (2022) <i>British Journal of Guidance & Counselling</i> ; 50(3). 371–385.	Social-Emotional learning and career development in elementary settings	EBSCO	Artikkelissa puhutaan SEL-mallista lapsuuden koulunkäyntiin ja siten tulevaisuuden urakehitykseen liittyen. Tämä korostaa opettajan keskeistä roolia näiden taitojen kehittämisessä luokahuoneessa ja hänen tarvettaan huomioida oppilaiden yksilölliset tarpeet menestyksekkään oppimisen tukemiseksi.
14.	Gresham, F. (2016) <i>Cambridge Journal of Education</i> ; 46(3). 319–332.	Social skills assessment and intervention for children & youth	EBSCO	Tutkimus arvioi sosiaalisen kompetenssin puutteiden vaikutuksia kouluympäristöihin ja tarjoaa katsauksen sosiaalisten taitojen arviointiin ja interventiostrategioihin lapsille ja nuorille. Lisäksi se keskittyy sosiaalisten taitojen opettamisen käytäntöihin kouluissa.
15.	Hyson, M. & Taylor, J.L. (2011) <i>YC: Young Children</i> ; 66(4). 74–83.	Caring about Caring: What Adults Can Do To Promote Young Children’s Prosocial Skills	EBSCO	Artikkeli korostaa varhaiskasvatuksen ammattilaisten roolia lapsen sosiaalisten taitojen edistämässä suositellen vahvojen suhteiden ja huolehtivan oppimisyhteisön luomista.
16.	Ferreira, M., Martinsone, B. & Tali, S. (2020) <i>Journal of Teacher Education for Sustainability</i> ; 22(1). 21–36.	Promoting Sustainable Social Emotional Learning at School through Relationship-Centered Learning Environment, Teaching Methods and Formative Assessment	EBSCO	Tutkimus esittelee mallin, jolla sosioemotionaalinen oppiminen voidaan integroida jokapäiväiseen opetukseen kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on kasvattaa tunteiden hallinnassa ja joustavuudessa vahvoja yksilöitä, jotka pystyvät kohtaamaan monimutkaisia haasteita ja menestymään prososiaalisen käyttäytymisen kautta.
17.	Yan, N., Zhou, N. & Ansari, A. (2016) <i>Journal of Child & Family Studies</i> ; 25(4). 1247–1256.	Maternal Depression and Children’s Cognitive and SocioEmotional Development at First Grade: The Moderating Role of Classroom Emotional Climate	EBSCO	Tutkimus osoitti, että lämmin ja myönteinen luokahuoneilmapiiri voi vähentää äidin masennuksen haittavaikutuksia lasten sosiaalisiin taitoihin ja kognitiiviseen suorituskyykyyn ensimmäisellä luokalla.
18.	Jennings, J.L. & DiPrete, T.A. (2010)	Teacher Effects on Social and Behavioral Skills in Early Elementary School	EBSCO	Tutkimuksessa arvioitiin opettajien vaikutusta sosiaalisiin ja käyttäytymistaitoihin sekä

	<i>Sociology of Education</i> ; 83(2). 135–159.			akateemiseen suoriutumiseen varhaisessa kouluvaiheessa. Tulokset osoittivat, että opettajien rooli sosiaalisten taitojen kehittämisessä on merkittävämpi kuin akateemisessa suoriutumisessa.
19.	Spritz, B.L., Sandberg, E.H., Maher, E. & Zajdel, R.T. (2010) <i>Early Education & Development</i> ; 21(4). 494–516.	Models of Emotion Skills and Social Competence in the Head Start Classroom	EBSCO	Tulokset osoittivat, että tunteiden säätely liittyi positiivisesti sosiaalisiin taitoihin ja oppilas-opettaja -suhteisiin, kun taas emotionaalinen epävakaus vaikutti oppilas-opettaja -konflikteihin.
20.	Domitrovich, C.E., Harris, A.R., Syvertsen, A.K., Morgan, N., Jacobson, L., Cleveland, M., Moore, J.E. & Greenberg, M.T. (2022) <i>Journal of Youth & Adolescence</i> ; 51(7). 1426–1441.	Promoting Social and Emotional Learning in Middle School: Intervention Effects of Facing History and Ourselves	EBSCO	Tutkimus keskittyy testaamaan Facing History and Ourselves -ohjelman tehokkuutta keskiasteen oppilaille alhaisen resurssien koulupiirissä. Tulokset osoittavat, että <i>Facing History and Ourselves</i> -ohjelma parantaa oppilaiden kokemaa luokkahuoneilmapiiriä, lisää empatiaa ja prososiaalista käyttäytymistä.
21.	McGuire, S.N. & Meadan, H. (2022) <i>Behavioral Disorders</i> ; 48(1). 16–28.	General Educators' Perceptions of Social Inclusion of Elementary Students With Emotional and Behavioral Disorders	EBSCO	Tutkimus osoittaa, että opettajat pyrkivät sisällyttämään opetukseen sosiaalisia taitoja sellaisille oppilaille, joilla on tunne-elämän ja käyttäytymisen häiriöitä. Opettajat kohtaavat kuitenkin haasteita erityisopettajien kanssa tehtävässä yhteistyössä ja he tarvitsevat lisää ammatillista kehittämistä.
22.	Walls, J. (2021) <i>Middle School Journal</i> ; 52(3). 25–34.	Tensions in care and control in the middle school classroom: Lessons for equitable social-emotional learning	EBSCO	Tutkimus osoittaa, että opiskelijat kokevat välittämisen ja hallinnan tasapainottamisen keskeisenä osana oikeudenmukaista sosiaalisen ja emotionaalisen oppimisen toteutusta kouluympäristössä.
23.	Poulou, M.S. (2017) <i>Early Education & Development</i> ; 28(8). 996–1010.	The Relation of Teachers' Emotional Intelligence and Students' Social Skills to Students' Emotional and Behavioral Difficulties: A Study of Preschool Teachers' Perceptions	EBSCO	Tutkimuksessa käsiteltiin opettajien pyrkimyksiä edistää sosiaalista ja emotionaalista oppimista perustuen välittämiseen, mutta monet oppilaat kokevat opettajien välittämisen pyrkimykset epäaitoina.
24.	Whitted, K.S. (2011) <i>Preventing School Failure</i> ; 55(1). 10–16.	Understanding How Social and Emotional Skill Deficits Contribute to School Failure	EBSCO	Artikkeli käsittelee lasten kasvavaa haastetta sosiaalisten ja emotionaalisten taitojen puutteista, jotka voivat estää heitä menestymästä koulussa. Se tarkastelee perheen ja yhteisön riskitekijöiden vaikutusta lasten

				sosiaaliseen ja emotionaaliseen kehitykseen, korostaen suhteiden merkitystä näiden taitojen kehittämisessä.
25.	Szu-Yu, C., Lindo, N., Blalock, S., Yosef, D., Smith, L. & Hurt-Avila, K. (2021). <i>Journal of Educational Research & Practice; 11(1).</i> 153–167.	Teachers' Perceptions of Teacher-Child Relationships, Student Behavior, and Classroom Management	EBSCO	Tutkimuksessa havaittiin, että opettajien ja lasten välisellä suhteella on merkittävä vaikutus oppilaiden akateemiseen menestykseen sekä käyttäytymiseen. Tulokset korostavat tarvetta kehittää opettajien koulutusta, jotta he osaavat paremmin auttaa oppilaita rakentamaan heidän sosiaalisia suhteitaan.